ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

En effektutvärdering av arbetsförmedling med fristående leverantörer

Af 00009 6.0 (2022-10-26)

Författare: Johan Egebark, Lisa Laun, Linus Liljeberg, Magnus Rödin, Martin Söderström, Emilie Videnord och Johan Vikström
Datum: 2024-10-16, Arbetsförmedlingen analys 2024:4
Diarienummer: Af-2024/0035 8253

Innehåll

Sammanfattning **6**
1 Inledning **7**
2 Tidigare studier om fristående leverantörer **9**
3 Rusta och matcha **11**
3.1 Målgrupp och vägen in i rusta och matcha 12
3.2 Ersättningssystemet 13
3.3 Tjänsteutformning 14
4 Vad är det vi utvärderar i rapporten? **15**
4.1 Randomisering för att mäta effekter 16
4.2 Påverkade randomiseringen deltagandet i rusta och matcha? 19
4.3 Vilka utfall studeras i rapporten? 20
5 Vilket stöd fick de arbetssökande som ingår i utvärderingen? **22**
5.1 Arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha fick mer stöd 24
5.2 Arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha tog del av dyrare insatser 28
6 Effekter av att delta i rusta och matcha **31**
6.1 En jämförelse med data från Arbetsförmedlingen 34
6.2 Effekter för olika grupper 36
7 Vilken betydelse hade ersättningssystemet? **37**
7.1 Högre ersättning till leverantören hade liten betydelse 37
7.2 Högre andel resultatersättning kan ha betydelse 39
8 Avslutande diskussion **40**
9 Referenser **43**
Bilaga A – Ytterligare tabeller och figurer **46**
Bilaga B – Stödet till de arbetssökande och kostnaden för detta **53**

Sammanfattning

Som en del av reformeringen av Arbetsförmedlingen infördes tjänsten rusta och matcha. Den nya tjänsten skiljde sig i viktiga avseenden från tidigare insatser där fristående leverantörer ansvarat för att stötta arbetssökande. Dels var ersättningen till leverantörerna i större utsträckning resultatbaserad, dels hade leverantörerna större frihet att själva utforma stödet till de arbetssökande. I den här studien redovisas resultaten från effektutvärderingen av rusta och matcha. Resultaten pekar på att de stödinsatser som gavs till arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha var dyrare än de insatser jämförelsegrupperna fick del av. Samtidigt finner vi att rusta och matcha i huvudsak inte ledde till bättre utbildnings- och arbetsmarknadsutfall än för jämförelsegrupperna: matchningstjänsten hade inga betydande effekter vare sig på löneinkomster eller varaktig sysselsättning. Slutligen visar vi att de deltagare som leverantörerna fick mer betalt för inte lyckades bättre på arbetsmarknaden, vilket tyder på att de incitament som ersättningsmodellen skapade inte fungerade fullt ut. Våra resultat indikerar dock något mer positiva resultat för de leverantörer som hade högre resultatersättning och lägre grundersättning.

[a] Tack till Adrian Adermon, Josefine Andersson, Simon Ek, Petter Helgesson, Martin Kruse, Martin Lundin, Christina Olsson Bohlin, Eva Samakovlis, Anna Sjögren, Anders Stenberg och Björn Öckert, deltagare i referensgrupper på Arbetsförmedlingen, seminariedeltagare på IFAU, UCLS samt Arbetsförmedlingens analysavdelning för värdefulla kommentarer. Tack till Per Skedinger för uppgifter om handelsanställdas minimilöner.

1 Inledning

Januariavtalet från början av 2019 innebar starten för en omfattande reformering av Arbetsförmedlingen.[2] Enligt avtalet skulle Arbetsförmedlingen fortsatt ha myndighetsansvaret för arbetsmarknadspolitiken, men stödet till de arbetssökande skulle huvudsakligen tillhandahållas av fristående leverantörer.[3] Som en del av reformeringen lanserades i mars 2020 den nya matchningstjänsten rusta och matcha med privata och andra fristående leverantörer.[4] Tjänsten startade i liten skala i 32 kommuner men utökades successivt och fanns i slutet av 2021 på plats i hela landet. Antalet deltagare ökade snabbt och rusta och matcha har under de senaste åren varit Arbetsförmedlingens största insats. Under 2022 fick över 70 000 arbetssökande stöd inom tjänsten. Rusta och matcha utformades med den befintliga matchningstjänsten stöd och matchning som förebild, men med flera viktiga skillnader. Bland annat gavs leverantörerna större frihet att utforma insatserna och de ersattes i högre grad efter resultat.

På senare år har det blivit allt vanligare med privata och andra fristående utförare av arbetsmarknadspolitik, både i Sverige och i många andra länder. Enligt ekonomisk teori finns en tanke om att konkurrens mellan vinstdrivande företag på en marknad leder till ökad innovation, vilket i sin tur förväntas leda till ökad effektivitet. Enligt samma teori finns dock en risk att marknadslösningar och vinstintresse kan driva fristående utförare till att sänka sina kostnader på ett sätt som försämrar kvaliteten på den tjänst som ska utföras. Dessa tänkbara för- och nackdelar med fristående leverantörer gör det intressant att utvärdera olika effekter av förmedlingsverksamhet i privat regi.

I uppdraget till Arbetsförmedlingen att utveckla den nya matchningstjänsten ingick att i möjligaste mån utforma tjänsten så att den kunde utvärderas. Rusta och matcha genomfördes därför som en randomiserad försöksverksamhet genom ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Med randomisering avses att anvisningen av arbetssökande i utvärderingen i viss mån styrdes av en slumpmässig komponent, vilket gör att vi på ett trovärdigt vis kan jämföra utfall för arbetssökande med liknande förutsättningar men som tagit del av olika stödinsatser.

I den här rapporten följer vi deltagare som hänvisades till rusta och matcha mellan september 2020 och december 2022, med utfallsdata som sträcker sig till början av augusti 2023. Vi studerar inledningsvis hur anvisning till rusta och matcha påverkade övergången till arbete och utbildning. Detta studeras separat för arbetssökande som

[2] Januariavtalet publicerades den 11 januari 2019 och var en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna (Socialdemokraterna, 2019).
[3] Som en del i arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen fick myndigheten den 4 juli 2019 i uppdrag att utveckla och testa en ny matchningstjänst.
[4] Tjänsten hette ursprungligen kundval rusta och matcha (KROM) men döptes senare om till rusta och matcha. I den här rapporten använder vi genomgående namnet rusta och matcha när vi talar om tjänsten.

stod närmare respektive längre från arbetsmarknaden. Rapporten studerar vidare hur de arbetssökandes övergångar till arbete och utbildning påverkades av om leverantörerna fick högre ersättning respektive om ersättningen till leverantörerna i högre grad var resultatbaserad.

Det finns flera faktorer som gör att rusta och matcha lämpar sig väl för att studera fristående utförare av arbetsförmedling, och vår effektutvärdering skiljer sig på så vis från tidigare empiriska studier i viktiga avseenden. En första skillnad är omfattningen, där vi har möjlighet att utvärdera fristående arbetsförmedling inom ramen för en storskalig insats som pågått i flera år. En annan skillnad är att vi har möjlighet att studera en etablerad marknad som kännetecknas av ett stort antal fristående leverantörer som varit verksamma under jämförelsevis lång tid.[5] Att det finns många leverantörer innebär att konkurrensen i många områden är hård, vilket är centralt för att de ska ha drivkraft att prestera. Att de flesta aktörerna dessutom varit leverantörer under flera år (och dessutom även i andra tjänster) gör att de haft tid på sig att utveckla och utforma arbetssätt som de anser är de bästa. Jämfört med tidigare studier analyserar vi också delvis nya frågor. Till skillnad från andra studier kan vi, i en och samma utvärdering, undersöka effekterna av fristående arbetsförmedling för två helt olika grupper av arbetssökande: de som står närmare respektive längre från arbetsmarknaden. Vidare kan vi studera hur fristående leverantörer av förmedlingstjänster svarar på ekonomiska incitament, till följd av ersättningsmodellens utformning.

Rapporten visar att arbetssökande som randomiserades till att ta del av rusta och matcha fick mer och dyrare insatser jämfört med arbetssökande som randomiserades till att få annat stöd från Arbetsförmedlingen. Trots den högre kostnaden i rusta och matcha ser vi inga positiva effekter på löneinkomst av rusta och matcha, varken för arbetssökande som står närmare eller längre från arbetsmarknaden. Detta resultat gäller oavsett om vi använder 6, 12 eller 18 månader som uppföljningsperiod. Vi finner inte heller några signifikanta effekter på varaktig sysselsättning eller varaktigt deltagande i utbildning. Vi ser dock att rusta och matcha ledde till en något högre andel arbetssökande med löneinkomst efter sex månader, men effekten är inte bestående och försvinner när vi mäter efter 12 och 18 månader. Vår slutsats är att rusta och matcha inte ledde till tydligt förbättrade arbetsmarknadsutfall trots att tjänsten var dyrare än insatserna som jämförelsegrupperna tog del av.

Utvärderingen av ersättningsmodellen visar att högre ersättning till leverantörerna, så som den är utformad i rusta och matcha, inte förbättrade de arbetssökandes chanser på arbetsmarknaden. Däremot hittar vi indikationer på att en ersättningsmodell med högre resultatersättning och lägre grundersättning ledde till något bättre arbetsmarknadsutfall jämfört med en lägre resultatersättning och högre grundersättning.

[5] I juli 2022 fanns 157 leverantörer och i genomsnitt 14 leverantörer per leveransområde (Arbetsförmedlingen, 2022a). Av de första 133 leverantörerna som godkändes för rusta och matcha var det endast 22 som inte varit verksamma i den tidigare upphandlade matchningstjänsten stöd och matchning.

Fortsättningen av rapporten är disponerad enligt följande. I avsnitt 2 presenterar vi tidigare studier om effekter av arbetsförmedling i fristående regi. Avsnitt 3 beskriver matchningstjänsten rusta och matcha och hur den implementerades. I avsnitt 4 presenterar vi data och metoder. I avsnitt 5 beskriver vi stödet som gavs till de arbetslösa och kostnaderna för detta stöd, och i avsnitt 6 redogör vi för effekterna av rusta och matcha på olika arbetsmarknadsutfall. Avsnitt 7 presenterar effekter av ersättningsmodellen och en avslutande diskussion finns i avsnitt 8.

2 Tidigare studier om fristående leverantörer

I det här avsnittet beskriver vi översiktligt den kunskap som finns sedan tidigare om arbetsförmedling i privat eller annan fristående regi. Vi inleder med att kortfattat diskutera ekonomisk teori och redovisar därefter de viktigaste resultaten från tidigare utvärderingar och uppföljningar. De läsare som är intresserade av en mer detaljerad genomgång av befintliga studier hänvisas till Crépon (2018).

Den teoretiska litteratur som studerar skillnader mellan privata och offentliga alternativ inom välfärden är omfattande (Grossman & Hart, 1986; Hart m.fl., 1997; Hart & Moore, 1990; Shleifer, 1998). Samtidigt är de övergripande slutsatser som presenteras förhållandevis enkla att sammanfatta. Lösningar där vinstdrivande företag tillåts konkurrera på en marknad förväntas leda till ökad innovation, vilket i sin tur förväntas leda till ökad effektivitet. I fallet med förmedlingstjänster kan ekonomiska incitament således leda till att privata utförare introducerar nya och bättre sätt att hjälpa de arbetssökande, så att de snabbare kommer tillbaka i arbete. En tänkbar nackdel med en marknadslösning är att vinstintresse kan driva privata utförare till att sänka sina kostnader på ett sätt som försämrar kvaliteten på den tjänst som ska utföras. Vid upphandling av förmedlingstjänster är det här en risk, eftersom det finns saker en upphandlare vill eller inte vill att leverantören ska göra som är svåra att specificera i ett kontrakt. Två exempel som ofta lyfts fram är så kallad *parking* respektive *cream skimming*. Det förra innebär att leverantören ”parkerar” arbetssökande med låga jobbchanser genom att inte erbjuda några (eller begränsade) insatser. Det senare innebär att leverantören på olika sätt försöker locka till sig arbetssökande som har jämförelsevis lättare att få arbete, för att på så sätt få resultatersättning med mindre ansträngning.

Eftersom de teoretiska prediktionerna går i olika riktningar är det extra viktigt att med hjälp av data undersöka om privata alternativ inom arbetsmarknadspolitiken är mer effektiva än offentliga. Flera studier, både från Sverige och från andra europeiska länder, har därför, med hjälp av rigorösa och trovärdiga empiriska utvärderingar, undersökt skillnader i effekter mellan fristående och offentlig arbetsförmedling. Sammantaget visar dessa studier att det inte finns någon skillnad i hur snabbt privata och offentliga utförare får arbetssökande i jobb – vem som utför förmedlingsarbetet verkar alltså inte spela någon större roll för den arbetssökandes jobbchanser (Crépon, 2018).

För Sverige finns två tidigare studier som med hjälp av randomisering utvärderat privata och andra fristående alternativ. Bennmarker m.fl. (2013) studerar en marknadslösning med fristående leverantörer som testades i Sverige 2007–2008 och finner inga positiva effekter av förmedlingstjänster i privat regi. Laun & Thoursie (2014) jämför fristående och offentliga utförare av arbetslivsinriktad rehabilitering och finner att det fristående alternativet presterade något sämre på kort sikt, men att det inte fanns någon skillnad mellan fristående och offentligt på medellång sikt. Förutom dessa svenska studier finns olika effektutvärderingar från andra europeiska länder. Rehwald m.fl. (2017) studerar privat förmedlingshjälp som riktades till danska arbetssökande med universitetsutbildning och finner att chansen till sysselsättning inte påverkades för de som fick hjälp av privata jämfört med offentliga utförare. Krug & Stephan (2016) jämför privat och offentlig förmedling för tyska arbetssökande och visar att de som fick hjälp från det offentliga snabbare kom tillbaka i arbete. Slutligen utvärderar Behaghel m.fl. (2014) ett försök med privat arbetsförmedling i Frankrike och visar att offentliga utförare lyckades bättre än privata med att få arbetssökande i sysselsättning.

Utöver den forskning som beskrivits ovan finns andra typer av studier som bygger på deskriptiv analys, där målsättningen inte är att mäta effekter på arbetsmarknadsutfall. Efter alliansregeringens tillträde 2006 ökade användningen av fristående aktörer i Sverige. Utmaningarna som fanns i de tidiga försöken med upphandling finns beskrivna i Liljeberg m.fl. (2012) och i Sibbmark m.fl. (2016). En slutsats i dessa rapporter var att leverantörerna i för stor utsträckning erbjöd insatser som inte ledde till sysselsättning. Vidare har Arbetsförmedlingen genomfört en utvärdering av matchningstjänsten stöd och matchning (STOM), som infördes 2014 och som senare ersattes av rusta och matcha. Resultaten visade att de fristående aktörerna inte lyckades bättre än Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet med att få ut arbetssökande i jobb (Arbetsförmedlingen, 2021a).

Även för rusta och matcha har både Arbetsförmedlingen och IFAU genomfört uppföljningar. Dessa rapporter ger en relativt samstämmig bild av utvecklingen och resultaten i tjänsten. Bennmarker m.fl. (2021) beskriver vad som hände under matchningstjänstens första år, baserat på registerdata från Arbetsförmedlingen samt intervjuer med arbetsförmedlare och med handläggare hos de fristående leverantörerna. I rapporten beskrivs de utmaningar som fanns vid införandet av tjänsten, bland annat med Arbetsförmedlingens nya ärendehanteringssystem och det statistiska bedömningsstöd som introducerades i tjänsten. I Arbetsförmedlingens uppföljning av rusta och matcha efter det första året beskrevs ytterligare utmaningar, till exempel det låga antalet deltagare och den låga andelen beslut (Arbetsförmedlingen, 2021b).

En belysning av rusta och matcha finns i de återrapporter som Arbetsförmedlingen lämnat in till Arbetsmarknadsdepartementet. I återrapporten som lämnades in i oktober 2023 visades att ungefär en tredjedel av deltagarna i tjänsten nått målet, det vill säga hade fått arbete eller studier som varat i minst fyra månader (Arbetsförmedlingen, 2023a). Här framkommer också stora skillnader mellan olika grupper av arbetssökande. Statistiskt säkerställda resultat visar att det gick sämre för

äldre jämfört med yngre arbetssökande, för utrikes födda kvinnor jämfört med utrikes födda män, för de som saknade jämfört med de som hade en avklarad gymnasieutbildning, för de med längre jämfört med kortare inskrivningstid, samt för arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Slutligen redovisar Lundin m.fl. (2024) resultat från enkäter som skickades ut till samtliga arbetssökande som deltog i rusta och matcha hösten 2022. En slutats är att deltagarna över lag var nöjda med tjänsten. Två tredjedelar av deltagarna i rusta och matcha menade att mängden möten var lagom, att insatserna var anpassade efter deras behov och att motivationen och kunskaperna om att söka jobb hade ökat. Samtidigt svarade omkring 20–30 procent att de inte erbjudits obligatoriska individuella utvecklingsmöten i den utsträckning de enligt avtalen hade rätt till.[6] Lundin m.fl. (2024) finner dessutom att stödet som leverantörerna erbjöd de arbetssökande inte skiljde sig mellan arbetssökande med olika bedömt stödbehov.

3 Rusta och matcha

Tjänsten rusta och matcha infördes i mars 2020 och fanns inledningsvis i 32 kommuner runt om i Sverige. Med start i maj 2021 utvidgades tjänsten över hela landet i tre steg och antalet deltagare växte därmed snabbt, från omkring 6 000 till som mest ca 70 000 (Figur A 1 i Bilaga A beskriver expansionen över landet). Tjänsten fanns i hela landet från december 2021 till april 2023. Rusta och matcha ersatte den tidigare tjänsten stöd och matchning (STOM), som funnits sedan 2014. När rusta och matcha avslutades i april 2023 infördes en ny matchningstjänst (den så kallade rusta och matcha 2) där fristående leverantörer gavs fortsatt ansvar för att stötta de arbetssökande.[7]

I rusta och matcha hade fristående leverantörer det huvudsakliga ansvaret för att stötta arbetssökande på uppdrag av Arbetsförmedlingen. De upphandlade leverantörerna hade relativt stor frihet att under som längst 12 månader utforma insatser som skulle leda till att deltagarna så fort som möjligt gick till arbete eller utbildning. Ersättningen till leverantörerna var till stor del resultatbaserad och dessutom differentierad i tre nivåer utifrån deltagarnas bedömda jobbchanser. Nedan ger vi en översiktlig beskrivning av de viktigaste delarna av tjänsten. Mer detaljerade beskrivningar finns i Bennmarker m.fl. (2021) och i Arbetsförmedlingen (2021b, 2021c).

[6] Att inte alla deltagare fick de individuella möten de hade rätt till samt att deltagarna över lag var nöjda med tjänsten visas också i de enkäter som Arbetsförmedlingen regelbundet skickade ut till deltagarna i rusta och matcha.
[7] Jämfört med rusta och matcha gjordes en del mindre förändringar i rusta och matcha 2, bland annat justerades ersättningsmodellen och det ställdes högre krav på stödnivåer till deltagare som bedömts ha större behov (Arbetsförmedlingen, 2024).

3.1 Målgrupp och vägen in i rusta och matcha

En grundläggande tanke i rusta och matcha var att arbetssökande som hade litet eller mycket stort behov av stödinsatser inte skulle ta del av tjänsten. Det betydde i praktiken att sökande som bedömdes kunna klara sitt jobbsökande på egen hand inte anvisades till tjänsten. Sökande som bedömdes behöva fördjupat stöd skulle heller inte anvisas. För att avgöra vilka arbetssökande som skulle delta i tjänsten användes ett statistiskt bedömningsstöd som beräknade varje arbetssökandes jobbchans utifrån ett 30-tal bakgrundsvariabler, till exempel kön, utbildning, kommun och tidigare arbetslöshetshistorik.[8] Den beräknade jobbchansen kombinerades med på förhand givna gränsvärden utifrån den arbetssökandes inskrivningstid, vilket resulterade i en rekommendation som angav om rusta och matcha var en lämplig insats eller inte. I det fall den sökande rekommenderades för tjänsten gav verktyget samtidigt en bedömning om ersättningsnivå (nivå A, B eller C). Nivå A var för arbetssökande med högst bedömda jobbchanser och nivå C för arbetssökande med lägst jobbchanser. Målgruppen för rusta och matcha, det vill säga nivågränserna, justerades vid flera tillfällen under de år tjänsten fanns. Vilka justeringar som gjordes beskrivs i Figur A 2 i Bilaga A.[9]

Eftersom ett statistiskt bedömningsstöd av rättsliga skäl inte kan vara beslutande var det alltid arbetsförmedlare som i slutändan tog de definitiva besluten om deltagande i rusta och matcha. Avsikten var emellertid att verktygets bedömningar i stor utsträckning skulle vara styrande. En arbetsförmedlare fick till exempel inte anvisa arbetssökande som verktyget bedömde inte skulle delta.[10] Förmedlarna hade större möjligheter att göra egna bedömningar i de fall verktyget rekommenderade tjänsten; om rekommendationen inte följdes skulle förmedlarna dock ange varför man inte följde rekommendationen.

Ett viktigt inslag i tjänsten var de arbetssökandes rätt att själva välja vilken leverantör de skulle få stöd av (tjänsten baseras på fritt val av leverantör enligt lagen om valfrihetssystem, LOV). De som anvisades till tjänsten valde leverantör utifrån en lista som fanns på Arbetsförmedlingens hemsida. På hemsidan fanns en beskrivning av leverantören och dess verksamhet, inklusive den adress där kontoret låg. Listan innehöll samtliga godkända leverantörer, det gjordes alltså inget urval i något steg eftersom varken Arbetsförmedlingen eller den enskilda arbetsförmedlaren fick påverka de arbetssökandes val av leverantör.[11] Deltagare som avstod från ett aktivt val tilldelades den leverantör som låg närmast bostadsadressen. Efter att de

[8] Bedömningsstödet användes både vid inskrivning och i de efterföljande löpande uppföljningssamtalen med de arbetssökande. Se Arbetsförmedlingen (2021d) för en uppföljning av kvaliteten på bedömningsstödets rekommenderade anvisningar. Rapporten bedömde träffsäkerheten som god men också att det fanns utrymme för förbättringar. I och med starten av rusta och matcha 2 infördes en utvecklad version av det statistiska bedömningsstödet (Arbetsförmedlingen, 2023b).

[9] Justeringen av nivågränserna ledde i praktiken till att leverantörerna under vissa perioder tog emot personer med något starkare förankring på arbetsmarknaden, medan de i andra perioder i huvudsak tog emot långtidsinskrivna (personer i jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för unga och etableringsprogrammet). Nivågränserna ändrades framför allt för att styra deltagarvolymerna i tjänsten, inledningsvis för att nå tillräckligt höga volymer och senare för att anpassa volymerna nedåt i linje med tillgängliga budgetmedel.

[10] Om arbetsförmedlaren bedömde att rusta och matcha var det bästa stödet trots att bedömningsstödet inte gav den rekommendationen fanns möjligheten att skicka in ärendet till en särskild bedömningsgrupp. Detta förekom dock sällan.

[11] Lundin m.fl. (2024) ger en mer detaljerad beskrivning av hur valet av leverantör gick till.

arbetssökande valt leverantör fattade förmedlaren ett formellt beslut om deltagande i tjänsten och därefter var den fristående leverantören ansvarig för vilka insatser deltagaren skulle erbjudas. De som anvisades till rusta och matcha deltog i tjänsten som längst 12 månader. Formellt sett togs beslut om sex månader i taget och i de allra flesta fall förlängdes deltagandet för de arbetssökande som var kvar i tjänsten efter de första sex månaderna. Alla arbetssökande som deltog i tjänsten hade rätt att när som helst under sin placeringstid byta leverantör.

3.2 Ersättningssystemet

Ersättningen till leverantörerna bestod av *grundersättning* och *resultatersättning*. Grundersättningen betalades ut så länge den arbetssökande fortfarande var kvar i tjänsten och var således inte avhängig något resultat. Resultatersättning betalades endast ut om deltagaren påbörjade en anställning eller utbildning som varade i minst fyra månader.[12] Anställningen eller utbildningen skulle påbörjas under tjänstens tolv månader eller senast två månader efter att tjänsten avslutades. I samband med att resultatersättningen betalades ut erhöll leverantören också en *snabbhetspremie* bestående av kvarvarande grundersättning för tjänstens 12 månader. Det innebar att en leverantör fick ut den maximala ersättningen (hela grundersättningen och resultatersättningen) om denne lyckades få ut någon i jobb eller utbildning, oavsett hur länge den arbetssökande deltog i tjänsten.

För att få del av resultatersättningen (och snabbhetspremien) krävdes att leverantören skickade in en resultatrapport som angav vilket resultat som uppnåtts. Resultatet som redovisades i rapporten verifierades i första hand med hjälp av Arbetsförmedlingens egna systemstöd (AIS). Om verifiering inte kunde göras via systemstödet behövde leverantören skicka in ett arbetsgivarintyg som visade att villkoren för att erhålla resultatersättningen var uppfyllda. För mer detaljerade beskrivningar av ersättningssystemet hänvisar vi till Arbetsförmedlingens förfrågningsunderlag (Arbetsförmedlingen, 2021c).

Tabell 1 visar grund- och resultatersättning för de tre nivåerna. Ersättningen var lägst för arbetssökande som bedömdes ha högst jobbchanser (nivå A) och högst för arbetssökande med lägst jobbchanser (nivå C). För deltagare i nivå A uppgick grundersättningen till 55 kronor per dag och resultatersättningen till 20 300 kronor. Motsvarande ersättning för deltagare i nivå C var 90 kronor per dag respektive 38 000 kronor. För att möjliggöra den planerade effektutvärderingen av tjänsten varierade ersättningen i nivå B mellan olika så kallade leveransområden.[13] Mer specifikt hade hälften av leveransområdena en högre resultatersättning (32 400 kronor) och den andra hälften en lägre (25 000 kronor). Denna variation mellan områden gör det

[12] Resultatersättningen var lika stor för reguljärt arbete som för subventionerade anställningar och CSN-berättigade utbildningar. Ersättning utgick för alla former av reguljär utbildning, även då utbildningsdeltagare bibehöll ersättning från Arbetsförmedlingen. Om anställningen eller utbildningen var på heltid (hela den arbetssökandes arbetsutbud) betalades full resultatersättning ut. För arbete eller utbildning i mindre omfattning men som var på minst 50 % betalades halv resultatersättning (Arbetsförmedlingen, 2021c).
[13] Inom rusta och matcha användes en uppsättning om 72 leveransområden, som utgick från Tillväxtverkets indelning från 2005 av riket i funktionella analysregioner (så kallade FA-regioner). Leverantörer ansökte om att få leverera matchningstjänsten separat för varje leveransområde.

möjligt för oss att studera hur storleken på resultatersättningen påverkar effekterna av rusta och matcha. Notera att i den information som Arbetsförmedlingen gav till leverantörerna framgick tydligt vilken ersättning som gällde för varje deltagare.

Ersättningsmodellen vilade enligt beskrivningen ovan på två grundprinciper. Den första var att den förhållandevis höga andelen resultatersättning (i alla tre nivåer) skulle skapa incitament för leverantörerna att anstränga sig för att uppnå resultat; det skulle inte vara lönsamt att enbart förlita sig på grundersättningen. Den andra var att den differentierade ersättningen mellan tjänstens tre nivåer skulle ge leverantörerna incitament att ge mer (eller åtminstone lika mycket) stöd till arbetssökande med större stödbehov.

Tabell 1 Ersättning till leverantörerna, kronor

Ersättningstyp	Nivå A	Nivå B Modell 1	Nivå B Modell 2	Nivå C
Grundersättning per dag	55	62	75	90
(12 månader)	(14 520)	(16 368)	(19 800)	(23 760)
Resultatersättning	20 300	32 400	25 000	38 000
Maximal ersättning	34 820	48 768	44 800	61 760

Not: Tabellen visar ersättningsystemet enligt Arbetsförmedlingen förfrågningsunderlag.

3.3 Tjänsteutformning

De fristående leverantörerna ansvarade för att planera och tillhandahålla det stöd och de aktiviteter som deltagarna behövde för att komma i arbete eller utbildning. Leverantörerna hade stor frihet att själva utforma stödet så länge det var förenligt med det arbetsmarknadspolitiska regelverket (Arbetsförmedlingen, 2021c). I instruktionerna för tjänsten angavs dock vilket stöd den arbetssökande hade rätt till varje månad. Leverantören skulle genomföra ett enskilt individuellt möte om minst 30 minuter med varje deltagare minst en gång per 14 kalenderdagar och minst en ytterligare aktivitet varje vecka.[14] Det obligatoriska stödet skiljde sig inte mellan tjänstens tre nivåer utan tanken var att den differentierade resultatersättningen skulle skapa drivkrafter för leverantörerna att utforma och tillhandahålla ett stöd som var ändamålsenligt och effektivt för varje deltagare – den högre ersättningen i nivå C skulle till exempel skapa incitament för leverantörerna att ge mer stöd till arbetssökande som bedömts ha lägre jobbchanser. Under tjänstens gång redovisade leverantörerna varje deltagares aktiviteter i månadsvisa periodiska rapporter som skickades till Arbetsförmedlingen.

[14] Det första individuella mötet skulle genomföras som ett fysiskt möte. Efterföljande individuella möten skulle minst en gång var fjärde vecka genomföras som ett fysiskt möte. De kompletterande aktiviteterna skulle genomföras fysiskt men det fanns inget krav på att de skulle vara individuella. Under coronapandemin tilläts digitala i stället för fysiska möten och aktiviteter.

4 Vad är det vi utvärderar i rapporten?

Syftet med den här utvärderingen är att studera hur rusta och matcha påverkade de arbetssökandes utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. Vi har två övergripande frågeställningar – vi studerar dels effekterna av att delta i tjänsten, dels effekterna av ersättningsmodellens utformning. Frågan om vilka effekterna var av att delta i rusta och matcha kan delas upp i två separata delfrågor. För det första studerar vi (1) effekter av att ta del av fristående förmedlingsstöd i nivå A i stället för *begränsat stöd* från Arbetsförmedlingen för arbetssökande *närmare arbetsmarknaden*. För det andra studerar vi (2) effekter av att ta del av fristående förmedlingsstöd i nivå C i stället för *fördjupat stöd* från Arbetsförmedlingen för sökande *längre från arbetsmarknaden*. Dessa frågeställningar fångar tanken bakom införandet av rusta och matcha: arbetssökande med mindre stödbehov skulle endast få begränsat stöd och i huvudsak klara sig på egen hand, medan sökande med stort stödbehov skulle erbjudas fördjupat stöd utanför tjänsten. I avsnitt 5 beskriver vi vad ”begränsat” respektive ”fördjupat” stöd innebar i praktiken. Vi använder data på individnivå för att fånga deltagandet i olika insatser och ger därmed en detaljerad bild av vad det är vi jämför rusta och matcha med när vi utvärderar tjänsten.

På motsvarande sätt kan frågan om hur ersättningsmodellens utformning påverkade de arbetssökandes jobbchanser delas upp i två olika delfrågor. Vi studerar (3) effekter av *högre ersättning* till leverantörerna, och (4) effekter av *högre andel resultatersättning*. För att få svar på dessa fyra utvärderingsfrågor utnyttjar vi den randomiseringsdesign som implementerades som en del av tjänsten. Den innebar att det delvis var slumpen som avgjorde om de arbetssökande i vår utvärdering anvisades till en fristående leverantör i matchningstjänsten eller till annat stöd. Nedan beskrivs randomiseringen i detalj, följt av redogörelser för de metoder och de data vi använder i analyserna. Vi avslutar med en genomgång av de utfall vi studerar.[15]

I utvärderingen följer vi arbetssökande som randomiserades mellan 4 september 2020 och 31 december 2022.[16] Vi följer samtliga ca 240 000 individer i denna population till och med början av augusti 2023. Eftersom vi utvärderar en tjänst som fanns i hela Sverige under flera år är studiepopulationen väsentligt större än de som använts i tidigare forskning om effekter av privat arbetsförmedling. Tillsammans med den unika designen med randomisering kopplat till ersättningsmodellen betyder det att vi kan besvara nya frågor med hjälp av ett omfattande datamaterial, och därmed bidra med ny och viktig kunskap på området.

Rusta och matcha infördes under coronapandemin men notera att en stor andel av vårt urval gick in i studien efter pandemins inledande faser. Notera också att det kan vara

[15] Innan vi påbörjade analyserna i den här utvärderingen registrerade vi en analysplan, som beskriver hypoteser, genomförande, data, utfall och metoder (AEA RCT Registry, nummer AEARCTR-0008848). Syftet med att i förväg registrera en plan för utvärderingen är att öka resultatens trovärdighet.

[16] Vi utesluter perioden mars–september 2020 på grund av inledande utmaningar med implementeringen, bland annat kopplat till det statistiska bedömningsstödet (Bennmarker m.fl., 2021). Anledningen till att vi slutar i december 2022 är att vi ska kunna följa de arbetssökande under en period och därigenom få tillräckligt med uppföljningsdata.

relevant att fortsätta analysera rusta och matcha längre fram när det finns utfallsdata för en längre uppföljningsperiod.

4.1 Randomisering för att mäta effekter

Som beskrevs i avsnitt 3 användes ett statistiskt bedömningsstöd för att bedöma vilken typ av stöd de arbetssökande skulle få. Detta illustreras i Figur 1. Arbetssökande med de högsta bedömda jobbchanserna bedömdes ha för litet behov av stöd för att få ta del av rusta och matcha och förväntades därför kunna klara sig med ett begränsat stöd från Arbetsförmedlingen (gruppen återfinns längst till vänster i Figur 1). Arbetssökande med de lägsta beräknade jobbchanserna bedömdes å andra sidan ha för stort stödbehov för att delta i rusta och matcha och hänvisades därför till fördjupat stöd utanför rusta och matcha (gruppen återfinns längst till höger i Figur 1). För arbetssökande med beräknade jobbchanser mellan dessa två grupper bedömdes rusta och matcha vara en lämplig insats. För den här gruppen fanns fasta intervall för jobbchansen som avgjorde vilken ersättningsnivå (A, B eller C) den arbetssökande skulle placeras i.[17]

För att vi ska kunna uttala oss om effekter i utvärderingen av rusta och matcha måste vi säkerställa att vi har grupper av arbetssökande som är jämförbara. De grupper vi jämför i våra analyser ska inledningsvis, innan de tar del av olika insatser, ha samma förutsättningar att nå de utfall vi studerar. För att åstadkomma jämförbarhet användes randomisering som en integrerad del av rusta och matcha under de år tjänsten fanns på plats. Arbetssökande vars beräknade jobbchanser låg på gränsen mellan två olika insatser/nivåer hamnade i en så kallad randomiseringszon. Dessa zoner illustreras av de gråstreckade områdena Z1–Z4 i Figur 1. Om en arbetssökande hamnade i en randomiseringszon var chansen lika stor att få någon av de två alternativa insatserna. Anta till exempel att en arbetssökande hade en jobbchans som låg på gränsen mellan nivå A i rusta och matcha och begränsat stöd utanför tjänsten (i det grå-streckade området Z1 i Figur 1). Chansen var då 50 procent att få begränsat stöd och 50 procent att få nivå A. Arbetssökande med jobbchanser i den andra randomiseringszonen (det grå-streckade området Z2 i Figur 1) hade på samma sätt 50 procents chans att hamna i nivå A och 50 procents chans att hamna i nivå B, och så vidare för zonerna Z3 och Z4. Randomiseringen säkerställer att det enda som skiljer mellan de olika grupper vi jämför är att de anvisats till olika insatser eller till olika ersättningsnivåer inom tjänsten. Det gör att vi kan undersöka kausala samband på ett trovärdigt sätt.

[17] Intervallen varierade med deltagarens inskrivningstid. Se Figur A 2 i appendix.

Figur 1 Randomiseringszoner ger förutsättningar för att mäta effekter

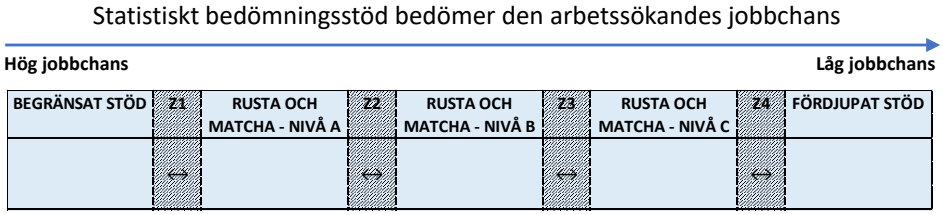

Not: Figuren illustrerar hur randomiseringszonerna är utformade. Figur A 2 i Bilaga A ger en mer detaljerad beskrivning av zonerna och det statistiska bedömningsstödet.

De olika randomiseringszonerna används för att svara på olika frågor. Randomiseringen i Z1 används för att svara på den första utvärderingsfrågan: effekter av att delta i rusta och matcha nivå A jämfört med *begränsat* stöd från Arbetsförmedlingen för arbetssökande *närmare arbetsmarknaden*. Randomiseringen i Z4 används för att svara på den andra utvärderingsfrågan: effekter av att ta del av rusta och matcha nivå C jämfört med *fördjupat* stöd från Arbetsförmedlingen för sökande *längre från arbetsmarknaden*. I avsnitt 5 undersöks vilka insatser som jämförelsegrupperna i slutändan fick del av. Tack vare denna detaljerade analys av deltagandet i olika stödinsatser kan vi ge en tydlig bild av vad vi jämför rusta och matcha med i utvärderingen av tjänsten. Randomiseringen i Z2 och Z3 används för att besvara både den tredje och den fjärde utvärderingsfrågan: effekter av *högre ersättning* till leverantörerna respektive effekter av *högre andel resultatersättning*.

I grunden är vår metod för utvärdering förhållandevis enkel: vi fångar effekter genom att studera skillnader i utfall mellan grupper av arbetssökande som inledningsvis hade samma förutsättningar men som sedan på grund av randomisering tog del av olika insatser. Om de som randomiserades till att delta i rusta och matcha i Z1 och Z4 uppvisar förbättrade arbetsmarknadsutfall jämfört med jämförelsegrupperna kan vi slå fast att rusta och matcha haft positiva effekter. I analyserna studerar vi skillnader mellan samtliga arbetssökande som randomiserades till att delta i rusta och matcha och samtliga som randomiserades till att inte delta Vi fångar därmed effekten av att ha randomiserats till rusta och matcha i jämförelse med att ha randomiserats till jämförelsegruppen. Notera att vi alltså inkluderar samtliga arbetssökande som randomiserades, oavsett om de senare deltog i tjänsten eller inte.[18] Vi mäter det som på utvärderingsspråk kallas *intention-to-treat*-effekter (ITT-effekter) av tjänsten rusta och matcha. Att mäta ITT-effekter av en insats eller ett arbetsmarknadsprogram är en vedertagen metod som ofta används i utvärderingslitteraturen. Metoden har tidigare använts i såväl utländska som svenska studier (exempelvis Cheung m.fl., 2023).[19]

[18] Om studien hade begränsats till arbetssökande som faktiskt deltog i rusta och matcha hade det sannolikt lett till icke jämförbara grupper eftersom deltagarna är ett selekterat urval av hela gruppen av arbetssökande som randomiserades till tjänsten.
[19] Ett alternativ till ITT-effekter hade varit att studera så kallade IV-effekter av att delta i rusta och matcha. Det skulle ge större effektskattningar, eftersom vi då i princip skulle vikta ITT-skattningarna med andelen av de randomiserade som faktiskt deltog i tjänsten (take-up). Däremot är signifikansnivån densamma som i ITT-skattningar eftersom standardfelen också ökar. Vår utvärderingsdesign är dock något mer komplicerad än en

Eftersom det är svårt att tvinga arbetssökande till deltagande brukar ITT-effekterna dessutom ses som de mest informativa ur ett policy-perspektiv.

För att analysera betydelsen av att ge högre ersättning till leverantörerna lägger vi samman alla randomiseringar i Z2 och Z3 och skattar effekten av att randomiseras till nivån med den högre ersättningen. Vi fångar alltså effekten av högre ersättning genom att göra två jämförelser samtidigt: jämförelsen mellan att hamna i nivå B i stället för nivå A och jämförelsen mellan att hamna i nivå C i stället för nivå B.[20] För att studera effekter av högre andel resultatersättning utnyttjar vi randomiseringen i Z2 och Z3 i kombination med den variation i ersättning som infördes mellan olika leveransområden (se nivå B1 och B2 i Tabell 1 i avsnitt 3.2). En förutsättning för att vår metod ska fungera är att de två grupperna, B1 respektive B2, är jämförbara. För att åstadkomma detta tilldelades de 72 leveransområdena ersättningsmodell slumpmässigt.[21] Det gör att vi på ett trovärdigt sätt kan studera betydelsen av en högre andel resultatersättning.[22]

Tabell 2 Antal randomiserade arbetssökande i de olika randomiseringszonerna

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha A	Rusta & matcha C	Jämförelse-grupp
Antal randomiserade	10 109	10 279	37 288	37 405
	Ersättningsnivå (zon Z2)		Ersättningsnivå (zon Z3)	
	Rusta & matcha A	Rusta & matcha B	Rusta & matcha B	Rusta & matcha C
Antal randomiserade	31 166	31 128	41 753	42 043

Not: Tabellen visar antalet randomiserade arbetssökande för de olika randomiseringszonerna under perioden september 2020 till december 2022. Urvalet består av den första randomiseringen per arbetssökande under denna period. Totalt randomiserades 241 171 deltagare under perioden.

Antalet randomiserade arbetssökande för respektive zon redovisas i Tabell 2. Totalt ingår 241 171 arbetssökande i randomiseringen. Om randomiseringen fungerat som det var tänkt ska det inte på förhand finnas några genomsnittliga skillnader i

vanlig randomiserad studie som bara har alternativen deltagande i en insats eller ej deltagande, eftersom rusta och matcha har tre olika nivåer och två jämförelsegrupper som får olika stöd. Förutom de vanliga IV-antagandena (exempelvis uteslutningsrestriktioner) kräver vår design ytterligare antaganden för att kunna skatta IV-effekter, vilket vi har valt att inte göra i denna studie eftersom vi vill ha en tydlig jämförelse. Notera dock att vi jämför alla arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha med alla som randomiserades till att inte ta del av tjänsten, både när vi studerar kostnader och när vi studerar effekter på utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. IV-skattningar skulle påverka både skillnader i kostnader och utfall.

[20] Vi använder randomiseringar från Z2 och Z3 och definierar en dummyvariabel som anger om individen randomiserades till den högre ersättningen inom respektive zon. Det fångar effekten av att ha randomiserats till den högre ersättningsnivån (en liknande ITT-effekt som ovan). För att hantera skillnader mellan zonerna kontrollerar vi för vilken zon en arbetssökande hamnat i.

[21] Rusta och matcha implementerades i fyra etapper och inför varje etappstart rangordnades leveransområdena efter antalet potentiella deltagare i tjänsten. Därefter delades leveransområdena in i två grupper där områden med liknande storlek placerades i olika grupper. Vilken av grupperna som sedan fick ersättningsmodell B1 och vilken som fick B2 bestämdes av slumpen. I den tredje etappen placerades till exempel Stockholm i den ena gruppen och Göteborg/Malmö i den andra.

[22] För randomiseringar från zon Z2–Z3 definierar vi en dummyvariabel för randomisering till högre andel resultatersättning, det vill säga en dummy för ersättningsmodell B1. Det fångar ITT-effekten av att ha randomiserats till en högre andel resultatersättning. För att hantera skillnader mellan leveransområdena och skillnader mellan rusta och matchas olika nivåer kontrollerar vi för zon och leveransområde (B1- eller B2-områden) samt interaktioner mellan zon och område. Standardfelen klustras per leveransområde, eftersom variation i ersättningen är på områdesnivå.

bakgrundsegenskaper mellan grupperna vi jämför i våra analyser. De balanstester vi genomfört visar inte på några skillnader mellan grupperna och vi drar därför slutsatsen att randomiseringen fungerade som tänkt (Tabell A 1 i Bilaga A).[23] Vi har också genomfört balanstester för randomiseringarna i Z2 och Z3 för att säkerställa att frågeställningarna kopplade till ersättningsmodellen kan besvaras. Även dessa tester visar att grupperna är jämförbara. Sammantaget drar vi slutsatsen att vi har goda möjligheter att mäta kausala samband i den här utvärderingen av rusta och matcha.

4.2 Påverkade randomiseringen deltagandet i rusta och matcha?

I vår utvärdering använder vi utfallet från den första randomiseringen för att avgöra om en person ska ses som deltagare i rusta och matcha eller som del av en jämförelsegrupp.[24] Att arbetssökande randomiseras till en insats är dock inte detsamma som att de verkligen påbörjar insatsen. I alla utvärderingar som bygger på randomisering finns faktorer som gör att vissa individer inte får den insats de randomiserades till. En förklaring till att det finns bortfall i vår studie är att arbetsförmedlarna, som fattade beslutet om insatsen, i vissa fall avvek från bedömningsstödets utfall. En annan förklaring är att vissa arbetssökande fick jobb eller lämnade Arbetsförmedlingen av andra skäl innan de hann påbörja insatsen.

För att undersöka i vilken utsträckning de som randomiserades till rusta och matcha tog del av tjänsten använder vi information från de profileringar som gjordes med bedömningsstödet i kombination med information om de insatsbeslut som arbetsförmedlarna tog.

Tabell 3 visar vilken grupp (Ej rusta och matcha, Nivå A, Nivå B och Nivå C) som de arbetssökande befann sig i 6 månader efter randomisering, fördelat efter vilken insats eller nivå de randomiserades till (kolumnerna 1–5).[25] Till exempel visar kolumn 2 att av de personer som randomiserades till nivå A i rusta och matcha, var det 47 procent som deltog i nivå A. För de som randomiserades till nivå A men hamnade ”fel” gäller att majoriteten inte deltog i rusta och matcha över huvud taget (48 procent) medan en mindre andel deltog i rusta och matcha men i en annan nivå än den avsedda (5 procent i nivå B och 1 procent i nivå C). Motsvarande andelar för nivå B och nivå C redovisas i kolumn 3 respektive kolumn 4.

Av de som randomiserades till rusta och matcha var det mellan 47–49 procent som fick rusta och matcha i rätt nivå medan ungefär 52 procent fick rusta och matcha i någon

[23] För balanstesterna för zon Z1 finns vissa signifikanta skillnader. Att dessa skillnader är små och saknar en tydlig systematik talar emot att grupperna vi jämför skiljer sig åt. Om vi kontrollerar för bakgrundsvariabler påverkar det inte heller våra effektskattningar.

[24] Om en arbetssökande profileras vid olika tillfällen under en inskrivningsperiod är det möjligt att personen ingår i randomiseringen vid mer än ett tillfälle. För att få jämförbara grupper använder vi utfallet i den första randomiseringen när vi avgör om en person ska ses som deltagare i rusta och matcha eller som del av en jämförelsegrupp, oavsett om det sker senare randomiseringar eller profileringar. Om vi skulle använda senare randomiseringar (till följd av senare profileringar) riskerar vi att få grupper som på ett eller annat sätt är selekterade och därmed inte jämförbara. Det skulle försvåra effektutvärderingen.

[25] Notera att rusta och matcha-grupperna i genomsnitt börjar rusta och matcha tidigare efter randomiseringen jämfört med dem som inte randomiserades till rusta och matcha. För de som randomiserades till rusta och matcha tog det i genomsnitt 41 dagar efter randomiseringen innan tjänsten påbörjades. För de som randomiserades till att inte delta i tjänsten men ändå deltog tog det i genomsnitt 181 dagar.

form. Att inte alla som randomiserades till rusta och matcha tog del av tjänsten förklaras framför allt av att arbetsförmedlaren bedömde att tjänsten inte var lämplig för den arbetssökande (ungefär 55 procent av bortfallet). Profileringsdata visar att två vanliga anledningar till att arbetsförmedlarna inte beslutade om rusta och matcha var att den arbetssökande hade (1) jobb eller utbildning på gång inom 30 dagar och (2) låg aktivitetsförmåga och behov av arbetsförberedande insatser.

Tabell 3 Deltagande rusta och matcha i procent, inom 6 månader från randomisering

	Utfall randomisering				
	För nära arbetsmarknaden	Nivå A	Nivå B	Nivå C	För långt från arbetsmarknaden
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Insats efter 6 månader					
Ej rusta och matcha	80,7	47,0	47,4	48,3	92,5
Nivå A	14,9	47,6	1,5	0,6	0,3
Nivå B	3,6	4,7	48,3	1,9	1,3
Nivå C	0,8	0,8	2,8	49,2	5,8

Not: Statistik för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till december 2022.

Vidare visar Tabell 3 att av de personer som randomiserades till att inte påbörja rusta och matcha var det 81 procent som inte deltog i rusta och matcha i gruppen som bedömdes stå närmare arbetsmarknaden (kolumn 1), medan andelen var 93 procent för gruppen som bedömdes stå för långt från arbetsmarknaden (kolumn 5). Att relativt många av de som bedömdes stå närmare arbetsmarknaden och inte randomiserades till rusta och matcha ändå tog del av tjänsten är naturligt eftersom det under inskrivningstiden då och då åter gjordes bedömningar om rusta och matcha var en lämplig insats. Då jobbchansen i regel minskar med ökad inskrivningstid, och nivågränserna vidgas, ökade också chansen för att dessa arbetssökande skulle få beslut om deltagande.

4.3 Vilka utfall studeras i rapporten?

Målet med rusta och matcha var att deltagarna skulle nå osubventionerat eller subventionerat arbete eller utbildning som varade i minst fyra månader. För att mäta detta har vi tillgång till två olika datakällor: uppgifter från Skatteverket och registeruppgifter från Arbetsförmedlingen. Eftersom alla företag och organisationer i Sverige ska rapportera Arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI) till Skatteverket varje månad med uppgifter om skatt, lön och förmåner ger AGI-data tillförlitlig information om att individen har arbetat under en given månad. Den utbetalda lönen ger oss också en uppfattning om omfattningen på arbetet.

Däremot är det osäkert om uppgifter från Arbetsförmedlingens register ger en lika rättvisande bild över arbetsmarknadsutfall. Avregistreringar från Arbetsförmedlingen på grund av arbete ger till exempel inte någon information om hur mycket och hur länge individen arbetar. Registeruppgifternas tillförlitlighet bygger också på att

Arbetsförmedlingen får information om när och varför den arbetssökande avregistrerats. För vår utvärdering är dessa brister viktiga att beakta eftersom det finns en risk att Arbetsförmedlingens register uppdateras oftare för deltagarna i rusta och matcha än för arbetssökande som blir kvar vid Arbetsförmedlingen. Det finns flera tänkbara förklaringar till detta, exempelvis kopplat till hur godkänd resultatersättning verifieras av Arbetsförmedlingen. De fristående leverantörerna har också tätare kontakt med sina arbetssökande, vilket ger dem större möjligheter att påminna den arbetssökande om att höra av sig till Arbetsförmedlingen för avregistrering. Vi återkommer till detta i avsnitt 6.1.

Av dessa anledningar kommer vi i första hand att använda månadsuppgifterna från Skatteverket för att studera arbetsmarknadsutfall av rusta och matcha. Vi har tillgång till fastställda AGI-uppgifter för åren 2020–2022 och preliminära AGI-uppgifter från januari till början av augusti 2023. Vi kompletterar dock detta med data från Arbetsförmedlingen. Med hjälp av Arbetsförmedlingens data kan vi särskilja på osubventionerat och subventionerat arbete samt identifiera utbildningsutfall. Dessutom finns det ett egenvärde i att belysa eventuella skillnader i sysselsättningsutfall mellan data från Arbetsförmedlingen och Skatteverket. Arbetsförmedlingens data sträcker sig till efter augusti 2023, men vi avgränsar analysen till samma uppföljningsperiod som för AGI-utfallen.

I analysplanen, som skrevs innan analysen påbörjades (se fotnot 15), har vi definierat ett antal utfall och analysen i denna rapport begränsas till dessa utfall. De delas in i primära utfall som analysen i huvudsak baseras på och sekundära utfall som kompletterar huvudanalysen. Det första primära utfallet är *total inkomst under 12 månader* enligt data från Skatteverket. Det fångar den sammantagna effekten på arbete definierat som summan av de månatliga löneinkomsterna året efter randomisering. Det andra primära utfallsmåttet är *sysselsatt efter 6 månader*, vilket avser fånga om den arbetssökande har löneinkomst (över 10 procent av minimilönen för handelsanställda arbetare) ett halvår efter randomiseringen. Som sekundära utfall undersöker vi *inkomst under 6/18 månader* och *sysselsatt efter 12/18 månader*. Uppföljning efter 6/12/18 månader valdes för att få regelbundna uppföljningsintervall.

Vi vill också studera utfall som motsvarar de resultat som leverantörerna fick betalt för i rusta och matcha. Resultatersättning betalades ut om den arbetssökande påbörjade sysselsättning eller utbildning, med en varaktighet om minst 4 månader, inom maximalt 2 månader efter att tjänsten avslutats (det vill säga som längst inom 12+2 månader). Inledningsvis studerar vi bara arbete, eftersom vi enbart har information om utbildning från Arbetsförmedlingens register. Det tredje primära utfallsmåttet är därför *varaktigt arbete som påbörjats inom 14 månader* och som varat i minst fyra månader, enligt data från Skatteverket.[26] Som sekundärt utfall har vi *varaktigt arbete inom 6 månader*. Slutligen kompletterar vi också med utbildningsutfall från

[26] Arbete definieras som att den arbetssökande inom 14 månader har nått heltidssysselsättning med en varaktighet om minst 4 månader. Heltidssysselsättning är definierat som att den månatliga löneinkomsten överstiger 75 procent av minimilönen för handelsanställda arbetare.

Arbetsförmedlingens register, och studerar, som sekundärt utfall, om den arbetssökande nådde *varaktigt arbete eller utbildning inom 14 månader*.[27]

Som redan diskuterats använder vi också utfallsmått som enbart baseras på data från Arbetsförmedlingens register och studerar det primära utfallet registrerat *varaktigt arbete eller utbildning inom 14 månader* med registrerat *varaktigt arbete eller utbildning inom 6 månader* som sekundärt utfall. Vi särskiljer också registrerat varaktigt *osubventionerat arbete*, *subventionerat arbete* och *utbildning, inom 14 månader*.[28,29]

5 Vilket stöd fick de arbetssökande som ingår i utvärderingen?

I det här avsnittet beskriver vi det stöd som arbetssökande i utvärderingen tog del av. För att förstå vad det är vi jämför och mäter effekter av redovisas stödinsatserna separat för de två grupper som randomiserades till rusta och matcha samt för var och en av de två jämförelsegrupperna.[30] Vi beräknar också kostnader för stödet. Uppskattningarna av kostnader kan ge en fingervisning om förväntade effekter. Det är till exempel rimligt att förvänta sig positiva effekter av att anvisas till rusta och matcha om kostnaden för tjänsten var högre än kostnaden för det stöd som jämförelse-grupperna tog del av.

Innan vi beskriver hur stödet skiljer sig mellan olika grupper av arbetssökande är det viktigt att ha med sig att samtliga arbetssökande som ingår i utvärderingen tog del av grundläggande stöd och service från Arbetsförmedlingen. Det grundläggande stödet inkluderar en mängd olika stödfunktioner. Alla arbetssökande, oavsett vad de deltog i för olika insatser och program, hade ett inledande planeringssamtal och därefter löpande uppföljningssamtal med arbetsförmedlare vid Arbetsförmedlingen. För samtliga arbetssökande upprättade Arbetsförmedlingen en handlingsplan som uppdaterades med jämna mellanrum. Samtliga arbetssökande hanterades i Arbetsförmedlingens olika ärendehanteringssystem (exempelvis BÄR och AIS). Alla arbetssökande förväntades rapportera hur det gick med jobbsökandet i månatliga aktivitetsrapporter vilka granskades och godkändes av Arbetsförmedlingens handläggare (vid enheten granskning och kontroll). Slutligen hade samtliga

[27] Övergångar till utbildning är avregistrering från Arbetsförmedlingen på grund av utbildning eller programbeslut om deltagande i utbildningar som är resultatgrundande (vilka kan vara på heltid, deltid i kombination med SFI eller inom ramen för jobb-och utbildningsgarantin).

[28] Osubventionerat arbete definieras som avregistrering från Arbetsförmedlingen på grund av tillsvidareanställning, tidsbegränsad anställning eller fortsatt anställning hos samma arbetsgivare, eller övergång till en sökandekategori som innebär arbete på heltid (tillfälligt arbete eller ombytessökande). Subventionerade anställningar identifieras via programbeslut om arbete med stöd enligt registret Ärendefakta, eller en sökandekategori som innebär anställning på Samhall.

[29] När vi studerar effekter av ersättningsmodellen använder vi också information från de resultat-rapporteringar som leverantörerna skickar in till Arbetsförmedlingen. Vi studerar om leverantören har informerat Arbetsförmedlingen om att ett jobb inletts inom 14 månader eller om det har påverkat antalet godkända resultatersättningar inom 18 månader.

[30] Avsnittet ger en sammanfattande bild av omfattningen och kostnaderna för stödet. En mer detaljerad genomgång av datamaterialet och kostnadsberäkningarna ges i Bilaga B.

arbetssökande, oavsett vilka insatser de deltog i, möjlighet att närsomhelst under arbetslösheten höra av sig till Arbetsförmedlingen för att få svar på eventuella frågor, använda mina sidor, söka jobb via Platsbanken, ta del av samlad information och webbinarier på Arbetsförmedlingens webbplats, och så vidare.

Arbetssökande som anvisades till rusta och matcha skulle, utöver det grundläggande stödet från Arbetsförmedlingen, också få stöd från en fristående leverantör inom tjänsten. Jämförelsegruppen som bedömdes kunna klara sig med begränsat stöd skulle däremot, under det första året som inskrivna på Arbetsförmedlingen, inte ta del av något stöd utöver det grundläggande stöd som gavs till alla arbetssökande och som beskrivs ovan. Jämförelsegruppen som bedömdes stå för långt från arbetsmarknaden för att passa för rusta och matcha skulle, utöver det grundläggande stödet från Arbetsförmedlingen, ta del av ett mer fördjupat stöd, till exempel genom en arbetsmarknadsutbildning eller en förberedande utbildning. En del av de insatser som erbjöds inom det fördjupade stödet tillhandahölls av fristående aktörer på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Figur 2 ger en översiktlig bild av stödet och hur det i teorin skiljer sig mellan arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha (nivå A och nivå C) och sökande som randomiserades till de två jämförelsegrupperna.

Figur 2 Översiktlig bild av stödet till olika grupper av arbetssökande

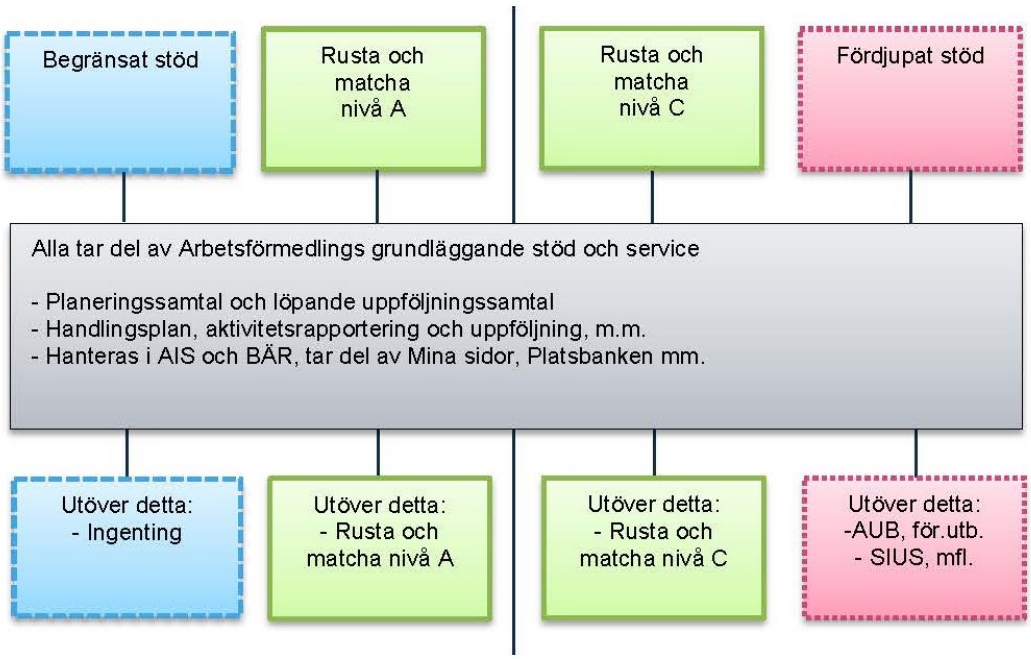

Det är viktigt att ha med sig att inte alla som randomiserades till rusta och matcha faktiskt deltog i tjänsten. Vi måste därför ta hänsyn till att de som randomiserades till rusta och matcha kan ha deltagit i andra insatser, och inkludera detta i beskrivningen av stödinsatserna. På samma sätt fanns arbetssökande i jämförelsegruppen som deltog

i rusta och matcha, trots att de från början randomiserades till att inte ta del av tjänsten. Det kan till exempel ha varit så att en arbetssökande som först bedömdes stå för nära arbetsmarknaden för att ta del av rusta och matcha, på ett uppföljningsmöte sex månader senare bedömdes ha lägre jobbchans och att rusta och matcha på så vis var en lämplig insats. Beskrivningen av stödet till jämförelsegrupperna inkluderar därför också deltagande i rusta och matcha.

I avsnitt 5.1 redovisar vi först hur mycket och vilken typ av stöd de arbetssökande fick. Vi redovisar också resultaten från olika enkätstudier som undersökt vilka aktiviteter som deltagarna i rusta och matcha fick ta del av. I avsnitt 5.2 beräknar vi kostnaderna för de insatser som de arbetssökande tog del av. Urvalet som används i dessa analyser är de arbetssökande som ingår i 12 månaders-uppföljningen, d.v.s. för dem som vi kan studera effekt på löneinkomst och sysselsättningsstatus inom 12 månader.

5.1 Arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha fick mer stöd

Tabell 4 visar det stöd som de arbetssökande tog del av under de första 12 månaderna efter randomiseringen. Alla uppgifter som redovisas i tabellen bygger på registerdata från Arbetsförmedlingen. Omfattningen av stödet redovisas på två olika sätt. Dels redovisas *andelen* arbetssökande som deltog i stödet, dels redovisas *antalet dagar* man tog del av stödet. I Panel A redovisar vi samtliga stödinsatser *förutom* rusta och matcha. Här särskiljer vi mellan kontakter, mindre intensiva insatser och mer intensiva insatser. Kontakter innefattar fysiska möten med en arbetsförmedlare på ett lokalkontor och kontakter via telefon, antingen med arbetsförmedlare på lokalkontor eller via personligt distansmöte (PDM). Till de mindre intensiva insatserna räknar vi sådana som är mindre kostsamma och som i första hand innebär kontakter med en arbetsförmedlare (matchningsinsatser, kartläggning och vägledning; alla i Arbetsförmedlingens regi). De intensiva insatserna utgörs av sådana som är mer kostsamma och inkluderar arbetsmarknadsutbildning, praktikinsatser, SIUS[31], projekt, förberedande insatser/FUB, arbetsträning, rehabiliteringsinsatser (upphandlade och ej upphandlade) och språkinsatser. I Panel B redovisar vi de arbetssökandes deltagande i rusta och matcha. Slutligen redovisar Panel C omfattningen av stödet totalt sett.

Vi inleder med att beskriva stödet för arbetssökande som befann sig närmare arbetsmarknaden (sökande i Z1, se Figur 1). Hälften av dessa randomiserades till nivå A i rusta och matcha och den andra hälften randomiserades till jämförelsegruppen. Eftersom jämförelsegruppen bedömdes ha mindre behov av stödinsatser var tanken att de i stor utsträckning skulle kunna söka jobb på egen hand och därmed endast skulle få begränsat stöd. Som framgår av kolumn 1 i Panel A kan vi, med hjälp av de registerdata vi har tillgång till, bekräfta att stödet som riktades till denna jämförelsegrupp var av mindre omfattning. I genomsnitt hade de arbetssökande i jämförelsegruppen 3,1 kontakter under 12 månader, vilket motsvarar ungefär en

[31] SIUS står för särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd.

kontakt var fjärde månad. Omkring hälften av de som randomiserades till begränsat stöd tog inte del av någon insats alls under de 12 månader vi följer dem. Vi ser dessutom att endast 19 procent deltog i en insats som kan kategoriseras som intensiv och att antalet dagar i intensiva insatser var litet (i genomsnitt 34 dagar under 12 månader). På det stora hela är alltså resultaten som förväntade: antalet kontakter med en arbetsförmedlare var få och i stor utsträckning var övriga stödinsatser varken omfattande eller intensiva.

I nästa steg undersöker vi hur det ser ut för gruppen som randomiserades till nivå A i rusta och matcha (se kolumn 2, Panel A). Det första vi kan konstatera är att dessa hade lika många kontakter med Arbetsförmedlingen som jämförelsegruppen (i genomsnitt 3,1 kontakter under 12 månader). Vi ser också att även om en jämförelsevis stor andel (54 procent) av de som randomiserades till nivå A tog del av andra former av stödinsatser vid sidan om rusta och matcha så handlar det, precis som för jämförelsegruppen, i stor utsträckning om mindre intensiva insatser. Skillnaderna i stöd utanför rusta och matcha är alltså små mellan de som randomiserades till nivå A i rusta och matcha och de som randomiserades till begränsat stöd utanför tjänsten.

Panel B redovisar deltagandet i rusta och matcha. Kolumn 1 visar att 29 procent av jämförelsegruppen deltog i tjänsten, vilket är i linje med vad som tidigare redovisades i avsnitt 4.2.[32] Vidare ser vi att jämförelsegruppen i genomsnitt tillbringade 52 dagar i tjänsten. För de som randomiserades till rusta och matcha (nivå A) är deltagandet betydligt högre: andelen som deltog var 58 procent och det genomsnittliga antalet dagar i tjänsten uppgick till 134. Som förväntat finns således en tydlig skillnad mellan grupperna vad gäller deltagande i rusta och matcha. Resultaten för sökande närmare arbetsmarknaden är således i linje med det som illustrerades i Figur 2. Både jämförelsegruppen och de som randomiserades till nivå A fick ett grundläggande, mindre omfattande, stöd från Arbetsförmedlingen. Utöver detta fick de som randomiserades till Nivå A stöd i form av de aktiviteter som genomfördes i rusta och matcha. Vi återkommer i slutet av det här avsnittet till frågan vad dessa aktiviteter inom ramen för rusta och matcha bestod av.

[32] Att relativt många av de som bedömts stå närmare arbetsmarknaden och inte randomiserades till rusta och matcha ändå tog del av tjänsten är naturligt eftersom det under inskrivningstiden då och då åter gjordes bedömningar om rusta och matcha var en lämplig insats. Då jobbchansen i regel minskar med ökad inskrivningstid, och nivågränserna vidgas, ökade också chansen för att dessa arbetssökande skulle få beslut om deltagande.

Tabell 4 Insatser för arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha samt för jämförelsegrupperna, 12 månader från randomisering

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha Nivå A	Rusta & matcha Nivå C	Jämförelse-grupp
	(1)	(2)	(3)	(4)
Panel A: Alla stödinsatser förutom rusta och matcha				
Andel med insatsen				
Kontakt med AF	0,84	0,85	0,88	0,87
Insatser (någon insats)	0,47	0,54	0,63	0,62
Mindre intensiva insatser	0,36	0,46	0,49	0,43
Mer intensiva insatser	0,19	0,15	0,29	0,39
Kvantitet insatser				
Antal kontakter med AF	3,1	3,1	3,7	3,8
Dagar (någon insats)	95,8	109	133,6	143,7
Mindre intensiva insatser	61,7	83,1	80,4	68,0
Mer intensiva insatser	34,1	25,8	53,2	75,7
Panel B: Rusta och matcha				
Andel i tjänsten	0,29	0,58	0,59	0,13
Dagar i tjänsten	52,4	133,9	150,0	22,8
Panel C: Totalt				
Andel insats	0,55	0,71	0,80	0,65
Dagar insats	148,2	242,8	283,6	166,5

Not: Insatser för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022 baserat på information från registren Ärendefakta och Aktivitetstyper från Arbetsförmedlingens databas Datalagret. Kontakter med Arbetsförmedlingen inkluderar besöks- och distanskontakter. Mindre intensiva insatser inkluderar matchningsinsatser och kartläggning & vägledning (alla i egen regi). De mer intensiva insatserna består av arbetsmarknadsutbildning, praktikinsatser, SIUS, projekt, förberedande insatser/utbildning, arbetsträning, rehabiliteringsinsatser (upphandlade och ej upphandlade) och språkinsatser. Deltagande i rusta och matcha baseras på programbeslut enligt Ärendefakta.

Vi går nu vidare till att beskriva stödet för arbetssökande längre från arbetsmarknaden (sökande i Z4, se Figur 1). Hälften av dessa randomiserades till nivå C i rusta och matcha (kolumn 3) och den andra hälften randomiserades till jämförelsegruppen (kolumn 4). Eftersom de arbetssökande i jämförelsegruppen bedömdes vara i behov av utökat stöd var tanken att de skulle få ta del av fördjupat stöd via Arbetsförmedlingen. Tabell 4 visar att de fick insatser i mindre omfattning än vi kan förvänta oss. Enligt kolumn 4 i Panel A hade de i genomsnitt 3,8 kontakter med en arbetsförmedlare under de 12 månader vi följer dem, vilket kan jämföras med 3,1 kontakter för de arbetssökande som randomiserades till begränsat stöd (och som alltså hade betydligt mindre behov av stöd). För andra former av stödinsatser var omfattningen också begränsad: 38 procent fick inte del av någon stödinsats alls och antalet dagar i intensiva insatser var jämförelsevis få (i genomsnitt 76 dagar under tolv månader).

För gruppen som randomiserades till nivå C i rusta och matcha borde vi se att stödet som gavs vid sidan om tjänsten var begränsat, eftersom tanken var att tjänsten skulle

fungera som substitut till andra stödinsatser. Som framgår av kolumn 3 i Panel A stämmer detta till stor del. Gruppen hade motsvarande antal kontakter som de som randomiserades till jämförelsegruppen (i genomsnitt 3,7 kontakter under 12 månader). Andelen som deltog i intensiva insatser var något lägre (29 procent) än för jämförelsegruppen (39 procent) medan andelen som deltog i mindre intensiva insatser var något högre (49 procent). Antalet dagar i intensiva insatser var dessutom få (i genomsnitt 53 dagar under tolv månader). När vi slutligen jämför deltagandet i rusta och matcha i Panel B framträder, som förväntat, stora skillnader. För de som randomiserades till nivå C var andelen som deltog 59 procent, vilket kan jämföras med 13 procent för jämförelsegruppen.

Resultaten för arbetssökande längre från arbetsmarknaden stämmer således inte helt överens med det som illustrerades i Figur 2. För jämförelsegruppen verkar stödet ha varit mindre omfattande än vad som kunde förväntas. Både de som randomiserades till nivå C och jämförelsegruppen tycks ha fått grundläggande stöd från AF (till exempel i form av möten med arbetsförmedlare). Men medan de som anvisades till nivå C fick del av rusta och matcha fick jämförelsegruppen inte del av extra insatser i någon betydande omfattning.

Sammanfattningsvis visar Tabell 4 på stora skillnader i stöd mellan de som randomiserades till rusta och matcha och de som randomiserades till jämförelsegrupperna. Detta framgår tydligt i Panel C som visar det totala stödet som de olika grupperna fick ta del av. Av de som randomiserades till rusta och matchas nivå A deltog 71 procent i minst en insats under året efter randomiseringen, vilket kan jämföras med 55 procent för jämförelsegruppen. Tittar vi på antal dagar med stöd blir skillnaden ännu tydligare: 243 jämfört med 148 dagar. Av de som randomiserades till nivå C deltog 81 procent i minst en insats under året efter randomiseringen, vilket kan jämföras med 65 procent för jämförelsegruppen. Även här är skillnaden i dagar markant: 284 dagar för de som randomiserades till nivå C jämfört med 166 dagar för de som randomiserades till fördjupat stöd. De som randomiserades till rusta och matcha fick alltså, totalt sett, betydligt mer stöd än de som randomiserades till jämförelsegrupperna.

Det som främst förklarar skillnaden i totalt stöd mellan grupperna är således deltagandet i rusta och matcha. Flera tidigare studier har beskrivit det stöd som gavs till arbetssökande som deltog i rusta och matcha. IFAU genomförde en enkätundersökning med samtliga arbetssökande som var inskrivna i rusta och matcha under hösten 2022 (Lundin m.fl., 2024). I undersökningen uppgav en stor majoritet av de som svarade på enkäten att de under tjänstens gång haft individuella möten varannan vecka och den typiska deltagaren uppgav sig ha fått ungefär 3,5 timmars stöd hos leverantören per vecka. I Arbetsförmedlingen (2023), som utgår från de periodiska rapporter som leverantören skickar in varje månad, beräknas motsvarande stöd uppgå till sex timmar i månaden. Även om dessa uppgifter kommer från en delvis annan grupp av arbetssökande så bedömer vi att de ger en bra bild av hur stödet sett ut till arbetssökande som tagit del av rusta och matcha inom ramen för effektutvärderingen.

5.2 Arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha tog del av dyrare insatser

I det här avsnittet redovisar vi kostnaden för de olika insatser som de arbetssökande tog del av.[33] Vi genomför en offentligfinansiell kalkyl där vi beräknar Arbetsförmedlingens kostnader för de olika insatserna. För rusta och matcha beräknar vi Arbetsförmedlingens kostnader för utbetalda dags- och resultatersättningar. Kostnaden för de stödinsatser som gavs vid sidan av rusta och matcha beräknas som antal dagar den arbetssökande deltagit i insatsen multiplicerat med insatsens genomsnittliga dagskostnad (baserat på månadskostnaden). Kostnaden för kontakter beräknas med hjälp av timkostnaden för en arbetsförmedlare. Bilaga B ger en detaljerad beskrivning av vilka data som används och de olika metodval som görs. Våra kostnadsberäkningar syftar till att ge en indikation på vilka skillnader i kostnader som finns mellan de som randomiserades till rusta och matcha och de som randomiserades till jämförelsegrupperna. Som i alla analyser som baseras på data är beräkningarna behäftade med vissa osäkerheter och därmed ska de siffror som redovisas inte betraktas som exakta krontal.

Tabell 5 redovisar kostnader för deltagande i rusta och matcha, kostnader för andra insatser från Arbetsförmedlingen (inklusive kostnader för kontakter med arbetsförmedlare) samt kostnader för programbeslut. Panel A redovisar kostnader för alla typer av stödinsatser som gavs vid sidan av rusta och matcha (kontakter med Arbetsförmedlare, mindre intensiva insatser, och mer intensiva insatser). För arbetssökande som står närmare arbetsmarknaden (Z1) var kostnaden för dessa stödinsatser 6 292 kronor för arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha och 7 539 kronor för jämförelsegruppen. Observera att detta inte är kostnaden för de som faktiskt deltog i tjänsten utan ett genomsnitt för alla som randomiserades till respektive grupp, det vill säga samma jämförelse som görs i analysen av effekter av rusta och matcha i avsnitt 6. Motsvarande kostnader för arbetssökande längre från arbetsmarknaden (Z4) var 8 343 kronor för arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha och 11 433 kronor för jämförelsegruppen. Kostnaderna för andra insatser från Arbetsförmedlingen, utöver rusta och matcha, var alltså högre för jämförelsegrupperna, såväl för dem närmare som för dem längre från arbetsmarknaden.

Panel B visar kostnader för rusta och matcha. För arbetssökande som randomiserades till nivå A uppgick kostnaden för rusta och matcha till totalt 11 362 kronor per arbetssökande. Notera återigen att detta inte är kostnaden för de som faktiskt deltog i tjänsten utan ett genomsnitt för alla som randomiserades till att delta. Motsvarande kostnad för rusta och matcha för arbetssökande som randomiserades till nivå C var 15 639 kronor. Den högre kostnaden förklaras framför allt av en högre fast ersättning,

[33] Vi beräknar dessa kostnader så långt det är möjligt men måste också begränsa oss i vissa avseenden. Det är till exempel möjligt att system med fristående leverantörer på olika sätt kan innebära besparingar för Arbetsförmedlingen, exempelvis genom färre arbetsförmedlare. Samtidigt bortser vi från kostnader som Arbetsförmedlingen har för att hålla i gång tjänsten (upphandling, uppföljning och kontroll av leverantörer, utveckling av IT-system, hantering av leverantörernas rapportering, och så vidare). Vi tar inte heller hänsyn till storleken på ersättningen i form av aktivitetsstöd. En viktig anledning är att de flesta deltagarna och jämförelsepersonerna kommer från jobb- och utvecklingsgarantin och deltagare i garantin får aktivitetsstöd oavsett om de deltar i rusta och matcha, någon annan insats eller står utan insats.

vilket är naturligt då den fasta grundersättningen är 1 200 kronor per månad för arbetssökande i nivå A och 2 000 kronor för arbetssökande i nivå C (se Tabell 1). Om hänsyn tas till att inte alla randomiserade faktiskt deltog i rusta och matcha stämmer dessa kostnader väl överens med de genomsnittliga kostnader för tjänsten som tas fram av Arbetsförmedlingens ekonomienhet. Vi har tidigare visat att även arbetssökande som inte randomiserades till rusta och matcha i viss utsträckning tog del av tjänsten varför kostnader för rusta och matcha även tillkommer för dessa grupper.

Slutligen visar Panel C kostnader för programbeslut, vilket inkluderar kostnader både för beslut om deltagande i rusta och matcha och för beslut om andra insatser vid Arbetsförmedlingen. Kostnaderna för programbeslut är relativt lika för de olika grupperna.

Tabell 5 Kostnader för rusta och matcha och andra insatser, insatser inom *12 månader* från randomisering

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha Nivå A	Rusta & matcha Nivå C	Jämförelse-grupp
	(1)	(2)	(3)	(4)
Panel A: Alla stödinsatser förutom rusta och matcha				
Kontakter, mindre intensiva insatser	1 602	1 622	2 794	2 885
Mer intensiva insatser	5 937	4 670	5 549	8 548
Totalt andra insatser	7 539	6 292	8 343	11 433
Panel B: Rusta och matcha				
Dagersättning, snabbhetspremie	2 807	6 818	10 727 0996	1 619
Resultatersättning	1 702	4 543	4 912	804
Totalt rusta & matcha	4 509	11 362	15 639	2 422
Panel C: Programbeslut	547	706	859	689
Panel D: Totalt	12 595	18 360	24 841	14 545

Not: Kostnaderna som redovisas i tabellen bygger på beräkningar som redovisas i detalj i Bilaga B. Kostnader för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022.

När vi lägger samman dessa olika kostnader visar våra beräkningar att kostnaden för stödet som gavs till arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha var högre än kostnaden för stödet som gavs till jämförelsegrupperna. För arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha nivå A var den totala kostnaden per arbetssökande 18 360 kronor, vilket kan jämföras med 12 595 kronor per arbetssökande för de som randomiserades till begränsat stöd från Arbetsförmedlingen. För arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha nivå C var kostnaden per arbetssökande 24 841 kronor medan motsvarande kostnad för de som randomiserades till fördjupat stöd var 14 545 kronor. Våra beräkningar indikerar därmed att kostnaden för de som randomiserades till rusta och matcha var 46 procent högre när vi jämför arbetssökande som står närmare arbetsmarknaden, och 71 procent högre när vi jämför arbetssökande som står längre från arbetsmarknaden.[34] Dessa skillnader förklaras till stor del av att de som randomiserades till rusta och matcha i större utsträckning hade någon insats alls snarare än skillnader i genomsnittskostnad per insats.

[34] Det är noterbart att kostnaden per arbetssökande var ungefär densamma för arbetssökande i de två jämförelsegrupperna. Som nämnts ovan är det i sig inte överraskande att kostnaden var låg för arbetssökande som randomiserades till begränsat stöd. Däremot är det överraskande att kostnaden för stödet till gruppen som randomiserats till fördjupat stöd inte var högre. Det är dock i linje med resultaten från Arbetsförmedlingen (2022b) som visar att många arbetssökande i denna grupp inte fick ta del av ett ändamålsenligt stöd.

6 Effekter av att delta i rusta och matcha

I det här avsnittet undersöker vi effekterna av att delta i rusta och matcha. Tabell 6 redovisar effekter för arbetssökande som randomiserades till nivå A i tjänsten och Tabell 7 redovisar effekter för arbetssökande som randomiserades till nivå C. Vi använder alltså randomiseringarna i Z1 respektive Z4 och studerar effekterna separat för arbetssökande närmare respektive längre från arbetsmarknaden (se Figur 1). För att få en djupare förståelse av eventuella effekter använder vi flera utfall som på olika sätt fångar hur det går på arbetsmarknaden. Notera att samtliga utfall i de båda tabellerna bygger på månadsuppgifter från Skatteverket. Eftersom uppgifterna kommer från arbetsgivardeklarationerna ger de tillförlitlig information om varje individs sysselsättningsstatus enskilda månader (se diskussion i avsnitt 4.3). I tabellerna nedan redovisas våra primära utfall i kolumn 1 och våra sekundära utfall i övriga kolumner.

Resultaten i Panel A i respektive tabell visar inga statistiskt signifikanta effekter på löneinkomster. Deltagande i rusta och matcha ledde alltså inte till högre löneinkomster, varken för arbetssökande närmare arbetsmarknaden (Tabell 6) eller för arbetssökande längre från arbetsmarknaden (Tabell 7). Notera att vi inte hittar några positiva effekter för någon av de uppföljningsperioder vi använder: det finns ingen effekt på 12 månader (som är vårt primära utfall, kolumn 1) och inte heller på kortare eller längre sikt (6 respektive 18 månader, kolumn 2 respektive 3). Eftersom vårt urval är så pass stort är den statistiska osäkerheten låg.[35]

[35] Det finns ofta stor variation i hur stora löneinkomster olika personer har och enskilda personer har ibland mycket stora inkomster. För att undersöka om detta påverkar våra resultat har vi genomfört en känslighetsanalys där vi utesluter procenten med högst inkomster, och resultatet att rusta och matcha inte lett till högre löneinkomster påverkas inte.

Tabell 6 Effekter av rusta och matcha för arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (löneinkomster i kronor, övriga utfall i andelar)

	(1)	(2)	(3)
Panel A: Löneinkomst	**Löneinkomst 12 månader**	Löneinkomst 6 månader	Löneinkomst 18 månader
Rusta & matcha	–1 190	–228	–634
	(2 099)	(910)	(4 039)
Medelvärde	124 614	51 588	205 036
Antal observationer	14 694	20 388	9 149
Panel B: Varaktigt jobb	**Arbete inom 14 månader**	Arbete inom 6 månader	Arbete/utbildning inom 14 månader
Rusta & matcha	0,0117	0,0097	0,0145
	(0,010)	(0,007)	(0,010)
Medelvärde	0,441	0,274	0,480
Antal observationer	10 296	17 501	10 296
Panel C: Sysselsättning	**Sysselsatt efter 6 månader**	Sysselsatt efter 12 månader	Sysselsatt efter 18 månader
Rusta & matcha	0,0122*	0,0077	–0,0062
	(0,007)	(0,008)	(0,010)
Medelvärde	0,483	0,530	0,588
Antal observationer	20 388	14 694	9 149

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegruppen för arbetssökande närmare arbetsmarknaden i zon Z1. Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Utfall med en uppföljning över 12 månader baseras på arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. För uppföljningshorisonter om 6, 14 och 18 månader används randomiserade arbetssökande fram till december 2022, februari 2022 respektive januari 2022. Skillnaden i faktiskt deltagande i rusta och matcha (*take-up*) mellan rusta och matcha-gruppen och jämförelsegruppen är 32–35 procent beroende på vilken utfallshorisont som används. Standardfel i parenteserna och */**/*** anger att effekterna är statistiskt säkerställda på 10/5/1-procentsnivån.

I Panel B studerar vi sannolikheten att den arbetssökande når varaktig sysselsättning.[36] Syftet här är att efterlikna de resultat som leverantörerna fick betalt för i tjänsten. Vårt huvudsakliga utfall fångar om en person nått arbete inom 14 månader (se kolumn 1, Panel B). För detta utfall finns inte några statistiskt signifikanta effekter av rusta och matcha, varken för arbetssökande närmare arbetsmarknaden (Tabell 6) eller för arbetssökande längre från arbetsmarknaden (Tabell 7). Resultaten är alltså i linje med de för löneinkomster i Panel A: de som randomiserades till rusta och matcha har inte lyckats bättre på arbetsmarknaden än de som randomiserades till jämförelsegrupperna.

I de två återstående kolumnerna i Panel B testar vi två varianter av varaktiga utfall. I kolumn 2 undersöker vi sannolikheten att deltagarna når varaktigt arbete inom 6 månader i stället för 14 månader, men finner inga signifikanta effekter av rusta och matcha. I kolumn 3 använder vi ett utfall som även inkluderar utbildning.[37] Utfallet är

[36] En person definieras som sysselsatt om löneinkomsten överstiger 75 procent av minimilönen för handelsanställda arbetare. Med varaktig sysselsättning menar vi sådan sysselsättning som varar i mer än fyra månader.
[37] Notera att information om utbildning hämtas från Arbetsförmedlingens registerdata då vi inte har tillgång till denna information på annat sätt.

relevant eftersom rusta och matcha syftade till att skapa varaktig sysselsättning *eller* varaktigt deltagande i utbildning. Inte heller här ser vi några statistiskt signifikanta effekter av att delta i tjänsten.

Tabell 7 Effekter av rusta och matcha för arbetssökande längre från arbetsmarknaden, (löneinkomster i kronor, övriga utfall i andelar)

	(1)	(2)	(3)
Panel A: Löneinkomst	**Löneinkomst 12 månader**	Löneinkomst 6 månader	Löneinkomst 18 månader
Rusta & matcha	1 343	577	247
	(853)	(364)	(1 741)
Medelvärde	67 524	27 390	115 028
Antal observationer	58 611	74 693	32 574
Panel B: Varaktigt jobb	**Arbete inom 14 månader**	Arbete inom 6 månader	Arbete/utbildning inom 14 månader
Rusta & matcha	0,0029	0,0043	–0,0076
	(0,005)	(0,003)	(0,005)
Medelvärde	0,273	0,152	0,333
Antal observationer	38 621	68 896	33 621
Panel C: Sysselsättning	**Sysselsatt inom 6 månader**	Sysselsatt inom 12 månader	Sysselsatt inom 18 månader
Rusta & matcha	0,0089***	–0,0013	–0,0065
	(0,003)	(0,004)	(0,005)
Medelvärde	0,286	0,348	0,392
Antal observationer	74 693	58 611	32 574

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegruppen för arbetssökande längre från arbetsmarknaden i zon Z4. Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Utfall med en uppföljning över 12 månader baseras på arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. För uppföljningshorisonter om 6, 14 och 18 månader används randomiserade arbetssökande fram till december 2022, februari 2022 respektive januari 2022. Skillnaden i faktiskt deltagande i rusta och matcha (*take-up*) mellan rusta och matcha-gruppen och jämförelsegruppen är 43–51 procent beroende på vilken utfallshorisont som används. Standardfel i parenteserna och */**/*** anger att effekterna är statistiskt säkerställda på 10/5/1-procentsnivån.

Eftersom många av deltagarna i rusta och matcha befann sig relativt långt från arbetsmarknaden är det relevant att undersöka om tjänsten gjorde att vissa arbetssökande tog ett första steg in på arbetsmarknaden. Vi undersöker därför sannolikheten att den arbetssökande hade en löneinkomst överhuvudtaget (vi ställer alltså inga krav på storlek eller varaktighet).[38] För en uppföljningshorisont på sex månader finns positiva effekter för gruppen som randomiserades till nivå C (kolumn 1 i Panel C, Tabell 7). De som randomiserades till nivå C hade således 0,9 procentenheters högre sannolikhet att ha en löneinkomst efter sex månader, vilket motsvarar en ökning på 3,1 procent.[39] Samtidigt ser vi att den effekt som finns vid sex månader försvinner på längre sikt – den finns inte kvar varken vid 12 eller 18 månader.

[38] Kravet är att den arbetssökande hade en löneinkomst (över 10 procent av minimilönen för handelsanställda arbetare) ett halvår efter randomiseringen.
[39] Här tar vi hänsyn till hur stor andel i kontrollgruppen som har ett positivt utfall (28,6 procent för de som randomiserades till fördjupat stöd). Därför motsvarar effekterna i tabellen en ökning på 3,1 procent för arbetssökande som randomiserades till nivå C.

För de som står närmare arbetsmarknaden är resultatet inte lika tydligt då effektskattningen endast är signifikant på 10-procentsnivån.

Det övergripande mönstret som framkommer i Tabell 6 och Tabell 7 är att rusta och matcha inte ledde till förbättrade utbildnings- och arbetsmarknadsutfall, varken för arbetssökande med mindre stödbehov (de som randomiserades till nivå A) eller för de med mer stödbehov (de som randomiserades till nivå C). Vi ser inga signifikanta effekter på totala löneinkomster, oavsett vilken tidsperiod vi studerar (6, 12 eller 18 månader efter randomisering). Sannolikheten att nå varaktigt arbete eller utbildning ökade inte heller, varken inom 6 eller 14 månader. Våra resultat indikerar att rusta och matcha ökade inträdena på arbetsmarknaden på kort sikt (6 månader) för de i nivå C, men effekterna är inte bestående utan försvinner relativt snabbt (efter 12 månader).

6.1 En jämförelse med data från Arbetsförmedlingen

I föregående avsnitt visade vi att rusta och matcha i huvudsak inte ledde till förbättrade arbetsmarknads- och utbildningsutfall för deltagarna. I Tabell 8 undersöker vi hur resultaten påverkas om vi använder utfall som är baserade på Arbetsförmedlingens register i stället för inkomstuppgifter från Skatteverket. Panel A redovisar resultaten för arbetssökande närmare arbetsmarknaden (rusta och matcha nivå A jämfört med begränsat stöd från Arbetsförmedlingen) och Panel B resultaten för de längre från arbetsmarknaden (rusta och matcha nivå C jämfört med fördjupat stöd).

Resultaten visar att det finns skillnader mellan de grupper vi jämför när vi använder data från Arbetsförmedlingens register. Exempelvis visar kolumn 1 i Panel A att de som randomiserades till nivå A oftare registreras att ha fått arbete eller ha påbörjat en utbildning enligt Arbetsförmedlingens data (en skillnad som är signifikant på 10-procentsnivån). Vidare visar kolumn 2 i Panel B att de som randomiserades till nivå C oftare registreras att ha fått ett reguljärt arbete. Samtidigt vet vi från avsnitt 6, som studerar liknande utfall med tillförlitliga data från Skatteverket, att det inte ska finnas några skillnader mellan rusta och matcha och jämförelsegrupperna.

Tabell 8 Rusta och matcha och registrerade arbeten/utbildningar i Arbetsförmedlingens register

	(1) **Arbete eller utbildning inom 14 månader**	(2) Osubventionerat arbete inom 14 månader	(3) Subventionerat arbete inom 14 månader	(4) Utbildning inom 14 månader
Panel A: Arbetssökande närmare arbetsmarknaden				
Rusta & matcha	0,0183*	0,0117	0,0050	0,0050
	(0,010)	(0,010)	(0,004)	(0,004)
Medelvärde	0,496	0,414	0,0486	0,0459
Antal observationer	10 296	10 296	10 296	10 296
Panel B: Arbetssökande längre från arbetsmarknaden				
Rusta & matcha	–0,0001	0,0090***	0,0022	–0,0118***
	(0,005)	(0,003)	(0,004)	(0,002)
Medelvärde	0,333	0,123	0,154	0,0685
Antal observationer	38 621	38 621	38 621	38 621

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegruppen för arbetssökande nära arbetsmarknaden i zon Z1 (Panel A) respektive längre från arbetsmarknaden i zon Z4 (Panel B). Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Resultat för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till februari 2022. Skillnaden i deltagande i rusta och matcha (*take-up*) mellan rusta och matcha-gruppen och jämförelsegruppen är 33 procent i Panel A och 51 procent i Panel B. Standardfel i parenteserna och */**/*** anger att effekterna är statistiskt säkerställda på 10/5/1-procentsnivån.

En viktig fråga är vad som förklarar de skillnader vi ser mellan Tabell 8 (där vi använder utfall baserade på Arbetsförmedlingens data) och Tabell 6 respektive Tabell 7 (där vi använder utfall baserade på Skatteverkets register). En förklaring kan vara att registerdata från Arbetsförmedlingen överskattar hur många som faktiskt arbetade bland de arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha. Det kan alltså ha funnits arbetssökande som avregistrerades från Arbetsförmedlingen på grund av arbete men som sedan inte påbörjade ett arbete. Det finns också en osäkerhet i att avregistreringen inte ger någon information om anställningens omfattning eller varaktighet.

En annan möjlig förklaring är att det förekommer systematiska skillnader i hur uppgifter rapporteras. Det kan till exempel inte uteslutas att arbetssökande i jämförelsegrupperna arbetar i högre utsträckning än vad data från Arbetsförmedlingen visar. Det är vanligt förekommande att arbetssökande avregistreras från Arbetsförmedlingen av okänd orsak trots att de faktiskt börjat arbeta (Arbetsförmedlingen, 2022c). Leverantörerna i rusta och matcha hade både starka incitament och goda möjligheter att säkerställa god registervård genom att se till att arbetssökande som påbörjade arbete eller studier informerade Arbetsförmedlingen om detta. Som diskuterades i avsnitt 4.3 hade leverantörer inom rusta och matcha en tät och individuell kontakt med den arbetssökande, vilket sannolikt innebar att handläggaren hos den fristående leverantören hade god information om den arbetssökandes jobbsökande och utbildningsplaner och därmed kunde, när det blev aktuellt, påminna den arbetssökande om att höra av sig till Arbetsförmedlingen för avregistrering. Leverantörerna hade också starka ekonomiska drivkrafter att se till att

detta skedde då en ansökan om resultatersättning automatiskt godkändes om den arbetssökande avregistrerat sig med orsak arbete och inte skrivit in sig igen inom fyra månader. Alternativet om den arbetssökande avregistrerat sig med okänd orsak är att leverantören måste få tag på individen när fyra månader gått och be denne ordna ett arbetsgivarintyg som skickades in till Arbetsförmedlingen.

Det är möjligt att en eller flera av dessa ”registervårdsförklaringar” delvis förklarar varför resultaten med data från Arbetsförmedlingen skiljer sig från resultaten baserade på data från Skatteverket. I fallet med fristående leverantörer verkar helt enkelt inte data från enbart Arbetsförmedlingen ge en rättvisande bild över sysselsättningen bland de arbetssökande. Det har betydelse för den här utvärderingen men påverkar sannolikt också Arbetsförmedlingens förmåga att mäta sysselsättningsresultat enligt ersättningsmodellen på ett adekvat sätt.

Vi kan också belysa registreringar av arbete och utbildning separat samt särskilja mellan osubventionerat och subventionerat arbete. Dessa resultat i kolumnerna 2–3 i Tabell 8 indikerar ett ökat antal registreringar till arbete utan subvention men färre registreringar till utbildning för arbetssökande som står längre från arbetsmarknaden. För arbetssökande närmare arbetsmarknaden ser vi inga signifikanta skillnader för dessa utfall.

Slutligen har vi undersökt sannolikheten att lämna arbetslöshet för varaktigt arbete eller utbildning inom 6 månader i stället för inom 14 månader. Med denna uppföljningshorisont visar data från Arbetsförmedlingen att registrerade påbörjade jobb och utbildningar ökar till följd av rusta och matcha både för gruppen som står närmare arbetsmarknaden och gruppen som står längre från arbetsmarknaden.

6.2 Effekter för olika grupper

För att förstå om effekterna av rusta och matcha skiljer sig mellan olika arbetssökande har vi även tagit fram resultat separat för vissa undergrupper. En utmaning med att dela upp de arbetssökande i mindre grupper och genomföra separata analyser är dels att urvalen blir mindre vilket resulterar i mer osäkra skattningar, dels att mängden analyser i sig ökar chansen att av slump hitta signifikanta effekter. Vilka undergrupper som skulle ingå i analysen bestämdes i förväg och finns angivna i analysplanen (se fotnot 15). Detta var ett sätt att öka trovärdigheten i våra analyser – eftersom vi på förhand låst oss vid ett visst antal analyser kan vi inte i efterhand göra avsteg och på så sätt ”leta” efter resultat som är signifikanta. Vi beräknar effekter separat för män respektive kvinnor, för personer födda inom respektive utanför EU, och för personer med respektive utan gymnasieutbildning. Vidare studerar vi interaktionen mellan kön och invandrarbakgrund, vilket betyder att vi beräknar effekter separat för till exempel kvinnor födda utanför EU. Slutligen skattar vi effekterna för personer med olika lång inskrivningstid. Här definierar vi tre grupper: personer som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen kortare tid än 400 dagar, personer som har en inskrivningstid på mer än 400 dagar men mindre än två år, och personer som varit inskrivna i mer än två år.

Tabell A 2 till Tabell A 4 i Bilaga A visar resultaten av våra skattningar för de tre primära utfall som vi genomgående använt i studien (löneinkomst inom 12 månader, varaktig sysselsättning inom 14 månader, sysselsatt vid 6 månader).[40] Den övergripande slutsatsen är att det inte finns några avgörande skillnader mellan olika grupper. Det finns alltså inga tydliga indikationer på att någon särskild grupp av arbetssökande gynnats av att delta i rusta och matcha.

7 Vilken betydelse hade ersättningssystemet?

Tanken med den ersättningsmodell som infördes i rusta och matcha var att leverantörerna skulle ha tydliga ekonomiska incitament att ge det stöd som krävdes för att deltagarna så snabbt som möjligt skulle nå arbete eller utbildning. Ersättningsmodellen vilade på två grundläggande principer. För det första fick leverantörerna högre ersättning för arbetssökande med lägre jobbchanser – tanken här var att skapa incitament för leverantörerna att ge mer stöd till arbetssökande med större behov.[41] Ersättningen var också i hög grad resultatbaserad, för att säkerställa att leverantörerna inte nöjde sig med den garanterade grundersättningen utan ansträngde sig för att uppnå resultat. I det här avsnittet undersöker vi i vilken mån vi kan se att ersättningsmodellen skapade dessa drivkrafter.

I avsnitt 7.1 studerar vi effekterna av att ge högre ersättning till leverantörerna. Det vi vill ta reda på är om högre ersättning, allt annat lika, förbättrade de arbetssökandes chanser på arbetsmarknaden. Detta görs genom att jämföra deltagare som slumpmässigt placerats i Nivå B i stället för Nivå A (zon Z2 i Figur 1), alternativt i Nivå C i stället för Nivå B (zon Z3 i Figur 1). En högre nivå påverkar hur stor ersättning som leverantören får men skickar också en signal till leverantören att den arbetssökande står längre från arbetsmarknaden. Båda dessa faktorer kan påverka vilken typ av stöd som leverantören valde att ge till den arbetssökande och hur det i sin tur påverkar deltagarens arbetsmarknadsutfall. I avsnitt 7.2 studerar vi effekterna av att ersättningen till leverantörerna i högre utsträckning var resultatbaserad. Detta görs genom att jämföra utfall i områden som använt en ersättningsmodell med högre respektive lägre andel resultatersättning.

7.1 Högre ersättning till leverantören hade liten betydelse

Resultaten i Tabell 9 visar i vilken utsträckning högre ersättning till leverantörerna påverkade deltagarnas chanser på arbetsmarknaden. Den övergripande slutsatsen är att högre ersättning inte påverkade deltagarnas arbetsmarknadsutfall. Detta resultat är i viss mening förvånande med tanke på att skillnaderna i ersättning mellan de olika

[40] Vi redovisar inga test av statistisk signifikans eftersom vi undersöker ett relativt stort antal grupper och redovisar resultat för tre utfall, vilket gör att det är sannolikt att vi skulle hitta flera signifikanta skillnader bara av slumpen.
[41] Notera att det inte fanns några skillnader i minimikraven för de fristående leverantörernas stöd till de arbetssökande i de olika nivåerna. Tanken var i stället att de ekonomiska incitamenten skulle leda till skillnader i stöd mellan nivåerna.

nivåerna var förhållandevis stor. Exempelvis var resultatersättningen 20 000 kronor i nivå A och 38 000 kronor i nivå C. Panel A visar att det inte finns några effekter på löneinkomster, oavsett tidsperiod. I Panel B undersöker vi effekter på varaktigt arbete eller studier och inte heller här finns några tydliga tecken på att den högre ersättningen hade någon betydelse. För utfallen i kolumn 1 och 2 ser vi inga signifikanta effekter. Punktestimatet i kolumn 3 indikerar att högre ersättning ledde till ökade chanser att vara i arbete eller utbildning inom 14 månader, men skattningen framstår som liten och är endast signifikant på 10-procentsnivån. Slutligen kan vi i Panel C konstatera att högre ersättning inte heller haft någon effekt på deltagarnas arbetsmarknadsinträden, varken på kort sikt (vid 6 månader) eller längre sikt (vid 12 respektive 18 månader).[42]

Tabell A 5 i Bilaga A visar att det inte finns några skillnader när vi jämför enskilda nivåer. Med andra ord finns inga skillnader i arbetsmarknadsutfall mellan arbetssökande som randomiserats till nivå A respektive nivå B och inte heller några skillnader mellan nivå B och nivå C.

Resultaten i Tabell 9 är i linje med tidigare rapporterade resultat som visat att stödet från de fristående leverantörerna inte skiljde sig nämnvärt mellan de tre nivåerna i tjänsten (Bennmarker m.fl. 2021, Lundin m.fl., 2024).

[42] Det finns inte heller några signifikanta effekter av högre ersättning på utfallsvariabler helt baserade på Arbetsförmedlingens registerdata (inklusive utfall baserade på de resultatrapporter leverantörerna skickar in).

Tabell 9 Effekter av högre ersättning till leverantörer

	(1)	(2)	(3)
Panel A: Löneinkomst	**Löneinkomst 12 månader**	Löneinkomst 6 månader	Löneinkomst 18 månader
Högre ersättningsnivå	–538	–175	1 830
	(804)	(342)	(1 628)
Medelvärde	112 585	47 786	178 651
Antal observationer	108 005	146 090	58 706
Panel B: Varaktigt jobb	**Arbete inom 14 månader**	Arbete inom 6 månader	Arbete/utbildning inom 14 månader
Högre ersättningsnivå	0,0056	–0,0010	0,0068*
	(0,004)	(0,002)	(0,004)
Medelvärde	0,396	0,256	0,423
Antal observationer	70 078	132 082	70 078
Panel C: Sysselsättning	**Sysselsatt efter 6 månader**	Sysselsatt efter 12 månader	Sysselsatt efter 18 månader
Högre ersättningsnivå	–0,0022	–0,0013	0,0001
	(0,003)	(0,003)	(0,004)
Medelvärde	0,427	0,470	0,497
Antal observationer	146 090	108 005	58 706

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av en högre ersättningsnivå när vi lägger samman alla randomiseringar i zon Z2 och Z3 och skattar effekten av att randomiseras till nivån med högre ersättning. Det fångar två jämförelser samtidigt: jämförelsen mellan att hamna i nivå B i stället för nivå A och jämförelsen mellan att hamna i nivå C. Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Utfall med en uppföljning över 12 månader baseras på arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. För uppföljningshorisonter om 6, 14 och 18 månader används randomiserade arbetssökande fram till december 2022, februari 2022 respektive januari 2022. Standardfel i parenteserna och */**/*** anger att effekterna är statistiskt säkerställda på 10/5/1-procentsnivån.

Vi har också studerat hur betydelsen av ersättningssystemet skiljer sig mellan olika grupper men inte hittat några systematiska skillnader. Detsamma gäller för analysen nedan för betydelsen av andelen resultatersättning.

7.2 Högre andel resultatersättning kan ha betydelse

I Tabell 10 använder vi variationen i ersättning mellan leveransområden för att studera effekterna av högre andel resultatersättning. Vi finner indikationer på att en högre andel resultatersättning har betydelse för några av de arbetsmarknadsutfall som studeras. Vi ser en positiv effekt på sannolikheten att nå varaktigt arbete eller utbildning inom 14 månader som är signifikant på 10-procentsnivån (kolumn 3, Panel B). Om vi trots signifikansnivån väljer att tolka detta som att det finns en effekt innebär det att deltagare som var hos en leverantör i ett område med högre andel resultatersättning hade 1,5 procentenheter (3,5 procent) högre sannolikhet att ha påbörjat varaktigt arbete eller utbildning inom 14 månader. För sannolikheten att vara sysselsatt efter 6 månader finner vi en positiv effekt på 10%-nivån, motsvarande 1,1 procentenheter (2,6 procent). Slutligen finns en positiv effekt på sannolikheten att vara sysselsatt efter 12 månader som är signifikant på 5-procentsnivån, motsvarande 0,9 procentenheter (2,0 procent). För löneinkomster finns det dock inga signifikanta

effekter efter 6, 12 eller 18 månader.[43] Sammantaget indikerar dessa resultat att en högre andel resultatersättning kan ha lett till förbättrade arbetsmarknadsutfall.

Tabell 10 Effekter av högre andel resultatersättning

	(1)	(2)	(3)
Panel A: Löneinkomst	**Löneinkomst 12 månader**	Löneinkomst 6 månader	Löneinkomst 18 månader
Högre resultatersättning	2 186	666	5 915
	(1 411)	(570)	(4 073)
Medelvärde	111 982	47 606	177 381
Antal observationer	108 005	146 090	58 706
Panel B: Varaktigt jobb	**Arbete inom 14 månader**	Arbete inom 6 månader	Arbete/utbildning inom 14 månader
Högre resultatersättning	0,0123	–0,0016	0,0147*
	(0,009)	(0,004)	(0,008)
Medelvärde	0,397	0,259	0,423
Antal observationer	70 078	132 082	70 078
Panel C: Sysselsättning	**Sysselsatt efter 6 månader**	Sysselsatt efter 12 månader	Sysselsatt efter 18 månader
Högre resultatersättning	0,0113*	0,0093**	0,0116
	(0,006)	(0,004)	(0,008)
Medelvärde	0,429	0,470	0,496
Antal observationer	146 090	108 005	58 706

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av en högre andel resultatersättning. Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Utfall med en uppföljning över 12 månader baseras på arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. För uppföljningshorisonter om 6, 14 och 18 månader används randomiserade fram till december 2022, februari 2022 respektive januari 2022. Standardfel klustrade per leveransområde i parenteserna och */**/*** anger att effekterna är statistiskt säkerställda på 10/5/1-procentsnivån.

8 Avslutande diskussion

Den nya upphandlade matchningstjänsten rusta och matcha infördes under 2020 som en del av reformeringen av Arbetsförmedlingen. I den här studien har vi redovisat resultaten från en effektutvärdering av tjänsten. Rusta och matcha är intressant att studera och utvärdera av flera anledningar. Tjänsten var en vidareutveckling av den tidigare matchningstjänsten stöd och matchning. Den ersättningsmodell som användes i rusta och matcha hade större fokus på resultat: till skillnad från tidigare skulle leverantörerna inte kunna klara sig enbart på grundersättningen. Leverantörerna i rusta och matcha hade samtidigt större frihet att själva utforma stödet till de arbetssökande, eftersom tanken var att de drivkrafter ersättningsmodellen skapade skulle leda till att leverantörerna utformade ett individanpassat och ändamålsenligt stöd till deltagarna. Rusta och matcha var den dittills mest omfattande tjänsten för arbetsförmedling via fristående leverantörer som funnits i Sverige. När tjänsten var fullt utbyggd fanns ett stort antal leverantörer som konkurrerade om att ge stöd till de arbetssökande. Många av dessa leverantörer hade

[43] Skattningar som baseras på Arbetsförmedlingens registerdata visar få signifikanta resultat.

upphandlats i tidigare tjänster och hade således lång erfarenhet av att utföra liknande verksamhet. Tjänsten, som från och med 2021 fanns tillgänglig i hela landet, omfattade dessutom ett stort antal arbetssökande: när rusta och matcha var som störst deltog omkring 70 000 arbetssökande. Rusta och matcha har nu ersatts av tjänsten rusta och matcha 2 som också innebär arbetsförmedling via fristående leverantörer. Sammantaget bidrar allt detta till att de resultat och de slutsatser som vi presenterar är både relevanta och generella.

Rusta och matcha genomfördes som en randomiserad försöksverksamhet. Med randomisering avses att anvisningen av arbetssökande i utvärderingen styrdes av en slumpmässig komponent, vilket gör att vi på ett trovärdigt sätt kan jämföra utfall för arbetssökande med liknande förutsättningar men som tagit del av olika stödinsatser. Med andra ord har vi goda förutsättningar för en effektutvärdering av rusta och matcha och av utformningen av ersättningen till leverantörerna.

För att förstå vad det är vi jämför matchningstjänsten med har vi kartlagt och beräknat kostnaderna för stödet till de arbetssökande. Detta har gjorts både för grupperna som randomiserades till rusta och matcha och för jämförelsegrupperna. Vår utvärdering visar att arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha i större utsträckning tog del av insatser och att dessa stödinsatser i genomsnitt kostade mer än de som jämförelsegrupperna tog del av. De mer kostsamma insatserna för arbetssökande som randomiserades till rusta och matcha tycks emellertid inte ha lett till att fler arbetssökande började arbeta eller påbörjade utbildning jämfört med jämförelsegrupperna. I huvudsak finns inga tydliga positiva effekter av rusta och matcha på övergångar till arbete eller utbildning, varken i gruppen arbetssökande som bedömdes ha bättre jobbchanser eller i gruppen som bedömdes ha sämre jobbchanser. Vi ser inga positiva effekter av rusta och matcha på totala löneinkomster inom 6, 12 eller 18 månader efter randomisering och inte heller på sannolikheten att ha påbörjat varaktigt arbete eller studier inom 6 eller 14 månader. Rusta och matcha ledde till ökade inträden på arbetsmarknaden efter sex månader för de sökande som randomiserades till nivå C i tjänsten, men effekten försvinner när vi gör motsvarande uppföljning efter 12 och 18 månader. Vi finner inte heller något som tyder på att rusta och matcha fungerade bättre för vissa grupper.

För att de fristående leverantörerna skulle ha incitament att ge mer stöd till deltagare med större behov delades ersättningen i rusta och matcha upp i tre nivåer, med olika hög grund- och resultatersättning i respektive nivå. Trots att skillnaderna i ersättning mellan nivåerna var förhållandevis stora hittar vi inget som tyder på att högre ersättning till leverantörerna påverkade deltagarnas chanser på arbetsmarknaden. Arbetssökande som placerades i en nivå med högre ersättning kom alltså inte ut i arbete eller utbildning i högre grad än arbetssökande som placerades i en nivå med lägre ersättning, trots att de från början hade samma bedömda jobbchanser. Detta resultat är i linje med resultat från tidigare studier som visat att stödet som leverantörerna gav till de arbetssökande i tjänsten inte skiljde sig mellan nivåerna (Arbetsförmedlingen, 2023; Lundin m.fl., 2024).

För att öka leverantörernas ekonomiska drivkrafter att aktivt stötta de arbetssökande var ersättningen i rusta och matcha i högre grad resultatbaserad, jämfört med tidigare tjänster där Arbetsförmedlingen upphandlat fristående leverantörer. Våra resultat indikerar något mer positiva resultat för de leverantörer som hade en högre andel resultatersättning.

Det kan finnas flera tänkbara förklaringar till att rusta och matcha inte gav några tydliga positiva effekter på arbetsmarknads- och utbildningsutfall i relation till jämförelsegrupperna trots att Arbetsförmedlingens kostnader för rusta och matcha var högre jämfört med de insatser som jämförelsegrupperna tog del av. Det är till exempel möjligt att ersättningsmodellen inte skapade rätt ekonomiska drivkrafter och att ersättningen därför behöver justeras så att endast de leverantörer som tydligt bidrar till att öka övergångarna till jobb och utbildning blir lönsamma. Det är också möjligt att kontrollen av om de arbetssökande aktivt söker lämpliga jobb är mindre effektiv i ett system med fristående leverantörer. Ytterligare ett exempel är att det i tjänsten inte funnits något sätt att utesluta de leverantörer som givet de arbetssökandes förutsättningar presterat sämst. Samtidigt finns inga garantier för att ytterligare vidareutvecklingar av rusta och matcha kommer att leda till positiva effekter i den omfattning som skulle krävas för att få en kostnadseffektiv tjänst. Det är därför relevant att utvärdera eventuella framtida förändringar av ersättningsmodellen samt studera hur kontroll och krav på leverantörer påverkar hur matchningstjänster med fristående leverantörer fungerar och kan utvecklas.

Rapporten bidrar också till att peka ut flera andra frågor som är viktiga att belysa i framtida forskning. Det kan handla om att närmare studera olika mekanismer med fokus på hur rusta och matcha påverkade innovation och oönskade kostnadsreduceringar. Vidare kan det vara relevant att återbesöka rusta och matcha längre fram när det finns utfallsdata för en längre uppföljningsperiod, vilket gör det möjligt att studera mer långsiktiga effekter. Det är även relevant att studera hur system med ”betygsättning” av leverantörerna påverkar vilka val som de arbetssökande gör och hur det påverkar leverantörernas arbete. Det kan också vara relevant att belysa skillnader mellan olika typer av leverantörer. Kan en viss typ av leverantörer bidra till bättre effekter av arbetsförmedling med fristående leverantörer?

Sammanfattningsvis är vår slutsats att rusta och matcha inte tycks ha lett till förbättrade arbetsmarknads- och utbildningsutfall trots att tjänsten kostade mer än insatserna som jämförelsegrupperna tog del av. Resultaten är till stor del i linje med tidigare forskning från Sverige och andra europeiska länder som inte heller sett att arbetsförmedling i fristående regi lett till förbättrade arbetsmarknadsutfall. Det som sticker ut i vår utvärdering i förhållande till tidigare forskning är att vi inte hittar något stöd för att arbetsförmedling med fristående leverantörer är bättre trots att insatserna var upp till 70 procent dyrare. Detta är noterbart mot bakgrund av att flera tidigare utvärderingar visat på goda effekter av förstärkt förmedlingsverksamhet (Card m.fl. 2018, Cheung m.fl. 2023).

9 Referenser

Arbetsförmedlingen (2021a) ”Effektutvärdering av tjänsten stöd och matchning Återrapportering regleringsbrev 2021”, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2021b) ”Kundval Rusta och Matcha – Uppföljning och lärdomar efter ett år med en ny matchningstjänst”, Arbetsförmedlingen analys 2021:15, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2021c) ”Upphandling Kundval rusta och matcha”, Förfrågningsunderlag, dnr Af-2021/00760034, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2021d) ”Träffsäkerhet och likabehandling vid automatiserade anvisningar inom Rusta och matcha. En kvalitetsgranskning”, Arbetsförmedlingen analys 2021:9, dnr Af-2020/00467913, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2022a). ”Utvecklade matchningstjänster Återrapport regleringsbrev 2022”, dnr Af-2022/00290760, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2022b). ”Fördjupad uppföljning av rusta och matcha”, Diarienummer: Af-2021/0073 0579-2, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2022c). ”Nya metoder för att hantera avaktualisering av okänd orsak”, Arbetsförmedlingen analys 2022:5. Diarienummer: Af-2021/0049 6067, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2023a). ”Utvecklade matchningstjänster Återrapport regleringsbrev 2023”, dnr Af-2023/00810110, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2023b) ”Arbetsförmedlingens nya modell för bedömning av arbetssökandes stödbehov. Funktionssätt och prestation”, Arbetsförmedlingen analys 2023:11, dnr Af-2023/00680370, Arbetsförmedlingen, Solna.

Arbetsförmedlingen (2023c). ”Återrapport. Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden”, dnr Af-2022/01141951, Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen (2024) ”Upphandling rusta och matcha 2”, Förfrågningsunderlag, dnr Af-2022/0085 8757, Arbetsförmedlingen, Solna.

Behaghel, L., Crépon, B. och Gurgand, M. (2014). ”Private and public provision of counseling to job seekers: Evidence from a large controlled experiment”, *American Economic Journal: Applied Economics*, *6*(4), 142–174. https://doi.org/10.1257/app.6.4.142

Bennmarker, H., Grönqvist, E. och Öckert, B. (2013). ”Effects of contracting out employment services: Evidence from a randomized experiment”, *Journal of Public Economics*, *98*, 68–84.

Bennmarker, H., M. Lundin, T. Mörtlund, K. Sibbmark, M. Söderström och J. Vikström (2021), ”Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst inom arbetsmarknadspolitiken”, IFAU Rapport 2021:7.

Card, D., K. Jochen och A. Weber (2018), “What Works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations”, *Journal of the European Economic Association*, Volume 16, Issue 3, June 2018, s. 894–931.

Cheung, M., Egebark, J., Forslund, A., Laun, L., Rödin, M., och Vikström, J. (2023), “Does Job Search Assistance Reduce Unemployment? Evidence on Displacement Effects and Mechanisms”, *Journal of Labor Economics*.

Crépon, B. (2018). ”Private providers of labor market services: A review of the evidence”, I Bergström, A. och Calmfors, L. (Red.), *Framtidens Arbetsförmedling*, Fores, Stockholm.

Grossman, S. J. och Hart, O. D. (1986). ”The costs and benefits of ownership: A theory of vertical and lateral integration”, *Journal of Political Economy*, *94*(4), 691–719. https://doi.org/10.1086/261404

Hart, O. och Moore, J. (1990). ”Property rights and the nature of the firm,” *Journal of Political Economy*, *98*(6), 1119–1158.

Hart, O., Shleifer, A. och Vishny, R. W. (1997). ”The proper scope of government: Theory and an application to prisons,” *The Quarterly Journal of Economics*, *112*(4), 1127–1161. https://doi.org/10.1162/003355300555448

Krug, G. och Stephan, G. (2016). ”Private and public placement services for hard-to-place unemployed: Results from a randomized field experiment,” *ILR Review*, *69*(2), 471–500. https://doi.org/10.1177/0019793915615334

Laun, L. och Thoursie, P. S. (2014). ”Does privatisation of vocational rehabilitation improve labour market opportunities? Evidence from a field experiment in Sweden”, *Journal of Health Economics*, *34*, 59–72.

Liljeberg, L., Martinson, S., och Thelander, J. (2012). *Vad innebär det att bli coachad? En utvärdering av jobbcoachningen vid Arbetsförmedlingen*. IFAU rapport 2012:24.

Lundin, M., Söderström, M. och Sibbmark, K. (2024). "Rusta och matcha - Vad händer hos privata leverantörer av arbetsmarknadsinsatser?" IFAU Rapport 2024:9.

Rehwald, K., Rosholm, M. och Svarer, M. (2017). ”Do public or private providers of employment services matter for employment? Evidence from a randomized experiment”, *Labour Economics*, *45*, 169–187. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2016.11.005

Shleifer, A. (1998). ”State versus private ownership”, *Journal of Economic Perspectives*, *12*(4), 133–150. https://doi.org/10.1257/jep.12.4.133

Sibbmark, K, M. Söderström och Åslund, O. (2016), ”Marknadsmekanismer i teori och praktik – erfarenheter från etableringslotsarna” Rapport 2016:19, IFAU, Uppsala.

Socialdemokraterna (2019), ”Utkast till sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna”, Hämtad 2021-02-11 från www.socialdemokraterna.se.

Bilaga A – Ytterligare tabeller och figurer

Figur A 1 Etapper i utrullningen av rusta och matcha

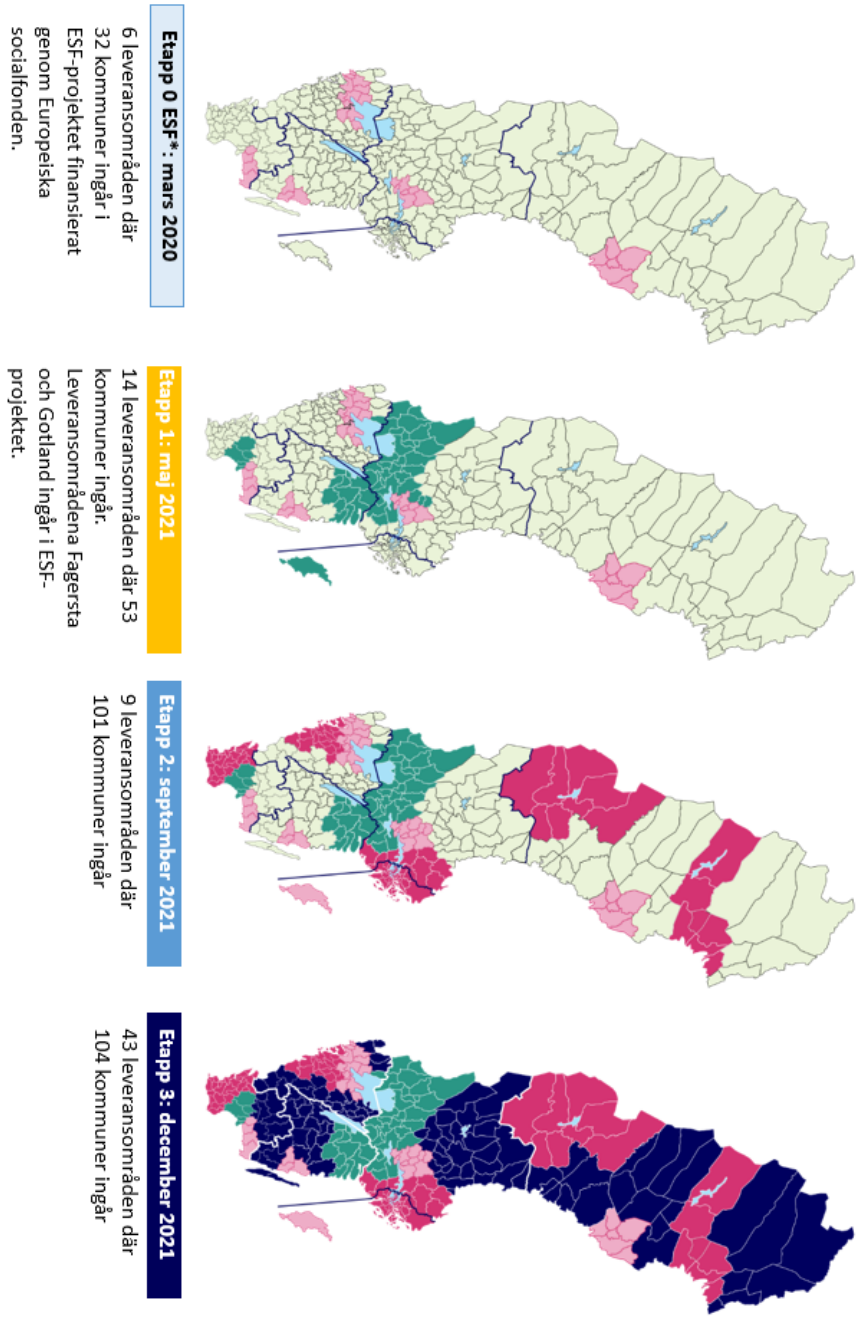

Not: Figuren visar hur rusta och matcha successivt infördes i olika delar av Sverige.

Figur A 2 Statistiska bedömningsstödets nivågränser och randomiseringszoner

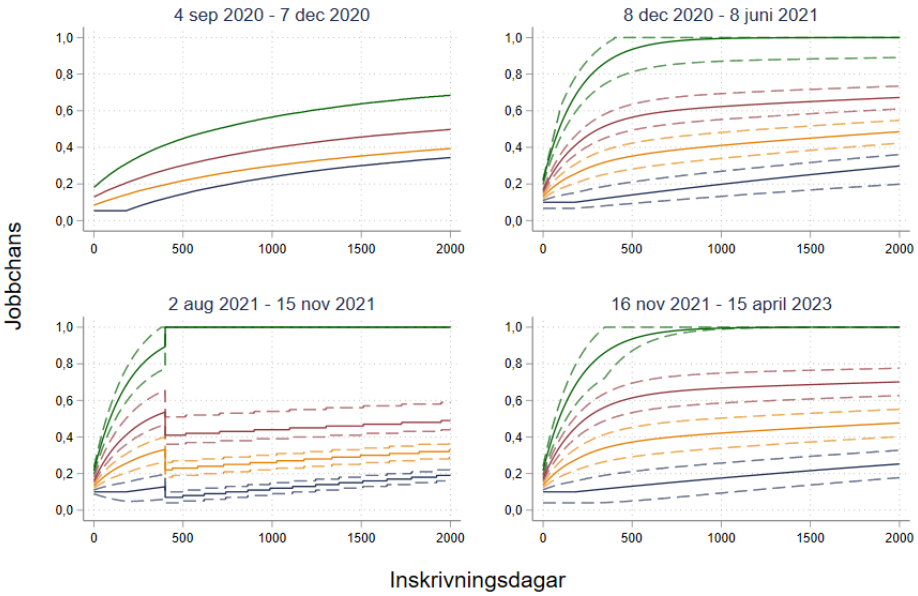

Not: Figuren visar hur bedömningsstödet används för att styra deltagande i rusta och matcha. Den översta högra figuren visar hur bedömningsstödets utfall tillämpades under perioden 8 december 2020 till 8 juni 2021. Den visar jobbchanser enligt det statistiska bedömningsstödet (y-axeln) i förhållande till den tidpunkt då profileringen gjordes (inskrivningsdagar, x-axeln). De heldragna linjerna visar gränserna mellan de olika nivåerna. Arbetssökande under den blåa linjen bedöms ha alltför låga jobbchanser för att kunna anvisas till rusta och matcha och arbetssökande över den gröna linjen bedöms ha för goda jobbchanser. Arbetssökande mellan den blåa och den orangea linjen får nivå C, mellan den orangea och den röda linjen är det nivå B, och nivå A är för arbetssökande mellan den röda och den gröna linjen. De streckade linjerna i figuren anger randomiseringszonerna runt respektive nivågräns (för perioden före 8 dec 2020 fanns det också randomiseringszoner men vi saknar data för dessa, vilket förklarar varför de saknas i den första delfiguren). För arbetssökande inom ett intervall (de streckade linjerna över respektive under en heldragen linje) är det alltså slumpen som avgör bedömningsstödets slutliga beslut. Arbetssökande mellan de streckade röda linjerna randomiserades exempelvis mellan nivå B och C. Figuren visar också hur nivågränserna (med tillhörande randomiseringszoner) justerats vid upprepade tillfällen av olika anledningar. Fönstret justerads den 8 december 2020 för att öka inflödet till tjänsten i linje med de uppsatta volymmålen. För perioden 9 juni till 1 augusti 2021 var spårgränserna desamma som i den övre högra figuren, men fönstren något annorlunda. Av budgetskäl stängdes fönstret 2 augusti 2021 för arbetssökande med kortare inskrivningstider än 400 dagar (inträdestidpunkten för JOB). För att återigen öka volymerna infördes 10 september 2021 ett extra fönster för dem med färre än 400 inskrivningsdagar som redan hade aktivitetsstöd. Denna gräns justerades därefter till 250 dagar (16 november 2021), 180 dagar (8 sep 2022) och till 120 dagar (29 februari 2023). Vi hänvisar till Bennmarker m.fl., (2021) och Arbetsförmedlingen (2023a) för en beskrivning av dessa förändringar.

Tabell A 1 Jämförelse av bakgrundsegenskaper för personer som randomiserades till rusta och matcha respektive till jämförelsegruppen (balanstester)

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)			Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)		
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha	p-värde diff	Rusta & matcha	Jämförelse-grupp	p-värde diff
Profileringscore (180 dgr)	0,549	0,553	0,144	0,202	0,202	0,840
Score fast anställning	0,357	0,360	0,176	0,114	0,114	0,880
Score tillfällig anställning	0,192	0,193	0,471	0,088	0,088	0,824
Inskrivningsdagar	169,0	175,5	0,058	1 551	1 548	0,771
Man	0,603	0,606	0,707	0,440	0,439	0,683
Ålder	31,8	31,86	0,837	41,54	41,42	0,169
Gymnasieutbildning	0,238	0,239	0,826	0,212	0,208	0,123
Universitetsutbildning	0,528	0,515	0,078	0,304	0,306	0,539
Bor i en storstad	0,259	0,266	0,263	0,285	0,287	0,474
Har A-kassa	0,540	0,538	0,859	0,327	0,332	0,167
Funktionshinderkod	0,052	0,043	0,006	0,318	0,325	0,052
Svenskfödd	0,596	0,577	0,005	0,278	0,280	0,486
Program någon gång (10år)	0,485	0,494	0,171	0,875	0,877	0,538
Dagar i program (10 år)	144,1	157,6	0,006	562,8	563,0	0,968
Utbildning i sökt yrke	0,483	0,479	0,626	0,260	0,261	0,717
Antal registreringsdagar						
Ett år före profilering	193,0	195,9	0,063	335,8	336,1	0,600
Ett till två år före	119,8	121,1	0,527	285,8	287,6	0,060
Antal inskrivningsperioder						
Ett år före profilering	1,395	1,404	0,272	1,045	1,046	0,515
Ett till två år före	0,648	0,663	0,132	0,976	0,978	0,384
Arbete med stöd (4 år)	0,119	0,139	0,002	0,184	0,184	0,991
Arbetsmarknadsutb. (4 år)	0,051	0,050	0,794	0,015	0,015	0,750
Förberedande utb. (4 år)	0,216	0,227	0,165	0,422	0,423	0,874
Löneinkomst senaste året	115 751	114 896	0,683	53 210	52 244	0,178
Genomsnittlig inkomst (4år)	98 323	96 410	0,323	34 602	33 950	0,246
Predicerade utfall						
Arbete/utbildning, 14 mån	0,513	0,513	0,860	0,332	0,332	0,803
Arbete, 14 mån	0,466	0,467	0,813	0,270	0,269	0,209
Har löneinkomst, 6 mån	0,480	0,479	0,546	0,287	0,287	0,651
Löneinkomst 12 mån	129 793	129 607	0,831	68 438	68 109	0,270
Antal observationer	10 109	10 279	20 388	37 288	37 405	74 693

Not: Statistik för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till december 2022. Statistiken bygger på information från det statistiska bedömningsstödet, andra uppgifter från Arbetsförmedlingens register samt AGI-data. Alla variabler mäts i förhållande till tidpunkten för randomiseringen. De predicerade utfallen baseras på prediktioner från en linjär regressionsmodell baserat på övriga bakgrundsvariabler i tabellen och utfallen som beskrivs i avsnitt 4.

Tabell A 2 Effekter av rusta och matcha för olika grupper, löneinkomst inom 12 månader

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
Panel A: Män och kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Rusta & matcha	–571 (2 818)	–2 452 (3 096)	–34 (1 413)	2 273 (1 031)
Medelvärde	129 316	117 644	80 124	57 643
Antal observationer	8 851	5 843	25 884	32 727
Panel B: Födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	13 (2 500)	–3 735 (3 852)	2 099 (1 416)	914 (1 068)
Medelvärde	123 794	126 418	64 917	68 933
Antal observationer	10 010	4 684	20 421	38 190
Panel C: Män födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	754 (3 353)	–3 952 (5 151)	–273 (2 092)	–261 (1 878)
Medelvärde	124 153	140 331	66 986	88 689
Antal observationer	5 957	2 894	10 077	15 807
Panel D: Kvinnor födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	–1 071 (3 721)	–4 918 (5 527)	4 417 (1 914)	1 291 (1 219)
Medelvärde	123 274	104 699	62 893	55 214
Antal observationer	4 053	1 790	10 344	22 383
Panel E: Utbildningsnivå	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning
Rusta & matcha	936 (4 053)	–1 378 (2 440)	936 (1 151)	1 696 (1 250)
Medelvärde	104 066	131 140	61 254	73 469
Antal observationer	3 653	11 042	28 483	30 128
Panel F: Inskrivningsdagar	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år
Rusta & matcha	–1 980 (2 149)	14 679 (12 070)	–682 (2 109)	2 980 (2 060)
Medelvärde	124 450	137 171	69 731	68 518
Antal observationer	13 877	562	10 561	9 994
Panel G: Inskrivningsdagar	Mer än 2 år		Mer än 2 år	
Rusta & matcha	12 081 (15 498)		1 461 (1 045)	
Medelvärde	102 898		66 654	
Antal observationer	255		38 056	

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter på löneinkomst inom 12 månader av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegrupperna. Utfallet beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. Standardfel i parenteserna.

Tabell A 3 Effekter av rusta och matcha för olika grupper, varaktigt arbete inom 14 mån

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
Panel A: Män och kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Rusta & matcha	0,0152 (0,013)	0,0032 (0,015)	–0,0066 (0,007)	0,0095 (0,006)
Medelvärde	0,475	0,394	0,341	0,217
Antal observationer	6 115	4 181	17 405	21 216
Panel B: Födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	0,0093 (0,012)	0,0171 (0,018)	0,0069 (0,008)	0,0006 (0,006)
Medelvärde	0,440	0,443	0,236	0,291
Antal observationer	7 253	3 043	12 787	25 834
Panel C: Män födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	0,0078 (0,015)	0,0302 (0,023)	–0,0108 (0,011)	–0,0074 (0,009)
Medelvärde	0,465	0,498	0,267	0,385
Antal observationer	4 245	1 870	6 335	11 070
Panel D: Kvinnor födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	0,0094 (0,018)	–0,0106 (0,028)	0,0251 (0,010)	0,0027 (0,007)
Medelvärde	0,407	0,360	0,205	0,222
Antal observationer	3 008	1 173	6 452	14 764
Panel E: Utbildningsnivå	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning
Rusta & matcha	0,0397 (0,019)	0,0037 (0,011)	0,0022 (0,006)	0,0035 (0,006)
Medelvärde	0,351	0,471	0,261	0,284
Antal observationer	2 583	7 713	18 792	19 829
Panel F: Inskrivningsdagar	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år
Rusta & matcha	0,0138 (0,010)	–0,0196 (0,050)	–0,0012 (0,010)	–0,0029 (0,011)
Medelvärde	0,437	0,493	0,287	0,294
Antal observationer	9 689	401	7 472	6 379
Panel G: Inskrivningsdagar	Mer än 2 år		Mer än 2 år	
Rusta & matcha	–0,0333 (0,071)		0,0057 (0,006)	
Medelvärde	0,533		0,263	
Antal observationer	206		24 770	

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter på löneinkomst inom 12 månader av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegrupperna. Utfallet beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till februari 2022. Standardfel i parenteserna.

Tabell A 4 Effekter av rusta och matcha för olika grupper, sysselsatt efter 6 månader

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
Panel A: Män och kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Rusta & matcha	0,0190 (0,009)	0,0022 (0,011)	0,0033 (0,005)	0,0132 (0,004)
Medelvärde	0,464	0,512	0,311	0,267
Antal observationer	12 325	8 063	32 816	41 877
Panel B: Födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	0,0112 (0,009)	0,0158 (0,012)	0,0114 (0,006)	0,0076 (0,004)
Medelvärde	0,494	0,459	0,293	0,282
Antal observationer	13 657	6 731	27 148	47 545
Panel C: Män födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	0,0198 (0,011)	0,0165 (0,015)	0,0038 (0,008)	0,0025 (0,007)
Medelvärde	0,458	0,476	0,282	0,331
Antal observationer	8 157	4 168	13 471	19 345
Panel D: Kvinnor födda i och utanför EU	Född i EU	Född utanför EU	Född i EU	Född utanför EU
Rusta & matcha	–0,0015 (0,013)	0,0140 (0,020)	0,0188 (0,008)	0,0106 (0,005)
Medelvärde	0,549	0,433	0,304	0,248
Antal observationer	5 500	2 563	13 677	28 200
Panel E: Utbildningsnivå	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning	Ej gymnasie-utbildning	Gymnasie-utbildning
Rusta & matcha	0,0122 (0,014)	0,0136 (0,008)	0,0075 (0,005)	0,0101 (0,005)
Medelvärde	0,413	0,505	0,262	0,309
Antal observationer	4 891	15 497	36 229	38 464
Panel F: Inskrivningsdagar	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år	Kortare än 400 dagar	400 dagar till 2 år
Rusta & matcha	0,0123 (0,007)	0,0043 (0,038)	–0,0022 (0,007)	0,0224 (0,008)
Medelvärde	0,484	0,497	0,277	0,282
Antal observationer	19 411	703	14 556	12 541
Panel G: Inskrivningsdagar	Mer än 2 år		Mer än 2 år	
Rusta & matcha	0,0493 (0,059)		0,0088 (0,004)	
Medelvärde	0,341		0,290	
Antal observationer	274		47 596	

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter på löneinkomst inom 12 månader av att randomiseras till rusta och matcha i jämförelse med att randomiseras till jämförelsegrupperna. Utfallet beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till december 2022. Standardfel i parenteserna.

Tabell A 5 Effekter av högre ersättning till leverantörer, jämförelse mellan enskilda nivåer

	Löneinkomst 12 månader (1)	Arbete inom 14 månader (2)	Sysselsatt efter 6 månader (3)
Panel A: Jämförelse mellan nivå B och A			
Nivå B vs. Nivå A	–587	0,0046	–0,0001
	(1 263)	(0,006)	(0,004)
Medelvärde	124 297	0,436	0,459
Antal observationer	46 464	31 791	62 294
Panel B: Jämförelse mellan nivå C och B			
Nivå C vs. Nivå B	–502	0,0064	–0,0038
	(1 040)	(0,005)	(0,003)
Medelvärde	103 709	0,363	0,403
Antal observationer	61 541	38 287	83 796

Not: Tabellen redovisar ITT-effekter av en högre ersättningsnivå för jämförelsen mellan att hamna i nivå B i stället för nivå A (Panel A) och jämförelsen mellan att hamna i nivå C i stället nivå B (Panel B). Utfallen beskrivs i avsnitt 4.3. Medelvärdena som redovisas i tabellen är för jämförelsegruppen. Utfall med en uppföljning över 12 månader baseras på arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022. För uppföljningshorisonter om 6, 14 och 18 månader används randomiserade fram till december 2022, februari 2022 respektive januari 2022. Standardfel i parenteserna.

Bilaga B – Stödet till de arbetssökande och kostnaden för detta

Denna bilaga ger en mer detaljerad bakgrund till resultaten i avsnitt 5.

Hur beskriver vi stödet från Arbetsförmedlingen?

För att beskriva det stöd som arbetssökande får från Arbetsförmedlingen i form av kontakter med handläggare och insatser använder vi olika typer av registerdata från Arbetsförmedlingen. Information om alla kontakter med en arbetsförmedlare hämtas från registret Histaktso. Vi fokuserar på besökskontakter och telefonkontakter med en handläggare. Det inkluderar möten på det lokala kontoret, distanskontakter och så kallade personliga distansmöten (PDM).[44]

Arbetsförmedlingen tillhandahåller en bred flora av insatser. För att ge en bättre överblick av insatserna utgår vi från grupperingen av insatserna som görs i Arbetsförmedlingen (2023).[45] Det ger oss elva huvudtyper av insatser. Dessa delas därefter in i *mindre* och *mer* intensiva insatser. Till de mindre intensiva insatserna räknar vi mindre kostsamma insatser som i första hand medför fler kontakter med en arbetsförmedlare (matchningsinsatser[46], kartläggning och vägledning). Dessa insatser ges av Arbetsförmedlingen och innehåller i regel som mest en eller ett par kontakter med en arbetsförmedlare. De mer intensiva insatserna består av arbetsmarknadsutbildning, praktikinsatser, SIUS, projekt, förberedande insatser (här ingår till exempel förberedande utbildning), arbetsträning, upphandlade och ej upphandlade rehabiliteringsinsatser och språkinsatser.

Data över dessa insatser hämtas från Ärendefakta och Aktivitetstyper som är två register inom Arbetsförmedlingens Datalager. Ärendefakta ger information om alla programbeslut, och innehåller bland annat information om när en insats började, avslutades eller avbröts. Det fångar dock inte vissa mindre intensiva insatser och vissa insatser som ges inom ramen för Jobb- och utvecklingsgarantin. Vi kompletterar därför med data om så kallade aktivitetstyper som också innehåller start- och slutdatum för insatserna. Vissa typer av insatser finns med i både Ärendefakta och Aktivitetstyper. I dessa fall kombineras information om start- och slutdatum från de två registren, och därigenom skapas sammanhållna perioder i de olika insatserna. Ibland deltar en person i flera olika insatser samtidigt. För att inte underskatta hur mycket stöd som ges utanför rusta och matcha räknar vi alla dagar i insatserna oavsett om de sker parallellt med en annan insats.

I rapporten beskrivs både andelen som har minst en insats och antalet dagar i respektive insats. För möten räknar vi antalet kontakter. Vi redovisar det totala antalet insatser inom 360 dagar från randomiseringen och särredovisar mer och mindre intensiva insatser samt separat för de tio typerna av insatser. Vi utesluter alla insatser

[44] Vi tar inte med andra former av kontakter. Dessa är inte lika vanligt förekommande och skiljer sig inte heller i antal mellan de grupper av arbetssökande som vi jämför.
[45] Vi gör några mindre undantag. Vi särskiljer rusta och matcha från andra matchningsinsatser, bortser från stöd och matchning eftersom det inte finns i områdena med rusta och matcha, och vi tar inte med utbildningsinsatser (utöver arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning) eftersom de är utfall som generar resultatersättning om de sker på heltid i minst fyra månader.
[46] Med Matchningsinsatser menas matchningsinsatser inom Arbetsförmedlingens regi och inte matchningsinsatser via en fristående leverantör.

som pågår i mindre än sju dagar eftersom en kortare period inte kan räknas som att insatsen faktiskt påbörjades.

Personer som deltar i rusta och matcha kan också få kompletterande stöd via Arbetsförmedlingen. Vi beskriver därför stödet som ges både till personer som randomiserades till rusta och matcha och till de som randomiserades till jämförelsegrupperna. För att ge en fullständig beskrivning av mängden insatser som de två grupperna får ta del av redovisar vi i detta avsnitt både andra insatser och deltagande i rusta och matcha. Till skillnad från tidigare avsnitt redovisar vi nu både andelen som deltar och antalet dagar i rusta och matcha. Det senare beräknas genom att använda beslut om deltagande i rusta och matcha samt startdatum, slutdatum och avbrottsdatum från registret Ärendefakta.

Resultaten redovisas i Tabell 4 (avsnitt 5) men en mer detaljerad beskrivning av enskilda insatser redovisas nedan i Tabell B 1 och Tabell B 2.

Tabell B 1 Andel i enskilda insatser bland arbetssökande som randomiserats till rusta och matcha och jämförelsegrupperna under 12 månader från randomiseringsdatumet

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha nivå A	Rusta & matcha Nivå C	Jämförelse-grupp
	(1)	(2)	(3)	(4)
Panel A: Andel med minst en kontakt				
Besökskontakter med Af	0,076	0,067	0,175	0,206
Distanskontakter med Af	0,836	0,849	0,863	0,849
Panel B: Andelen som fått insatsen				
Intensiva				
Arbetsmarknadsutbildning	0,062	0,055	0,040	0,044
Praktik	0,035	0,043	0,081	0,072
SIUS	0,008	0,006	0,034	0,043
Projekt	0,004	0,002	0,006	0,013
Förberedande insatser/FUB	0,105	0,071	0,078	0,142
Arbetsträning	0,012	0,009	0,045	0,082
Rehabiliteringsinsatser	0,048	0,031	0,102	0,117
Upphandlade rehabinsatser	0,021	0,020	0,039	0,053
Språkinsatser	0,030	0,024	0,061	0,091
Mindre intensiva				
Kartläggning och vägledning	0,170	0,274	0,239	0,195
Matchningsinsatser	0,328	0,334	0,400	0,429
Panel C: Andelen i rusta och matcha				
Nivå A	0,205	0,521	0,011	0,008
Nivå B	0,069	0,053	0,026	0,026
Nivå C	0,015	0,020	0,558	0,099

Not: Olika insatser för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022 baserat på information från registren Ärendefakta och Aktivitetstyper från Arbetsförmedlingens databas Datalagret. Deltagande i rusta och matcha baseras på programbeslut enligt Ärendefakta.

Tabell B 2 Antal enskilda insatser bland arbetssökande som randomiserats till rusta och matcha och jämförelsepersoner under 12 månader från randomiseringsdatumet

	Arbetssökande *närmare* arbetsmarknaden (zon Z1)		Arbetssökande *längre från* arbetsmarknaden (zon Z4)	
	Jämförelse-grupp	Rusta & matcha nivå A	Rusta & matcha Nivå C	Jämförelse-grupp
	(1)	(2)	(3)	(4)
Panel A: Antal kontakter				
Besökskontakter med Af	0,122	0,106	0,325	0,379
Distanskontakter med Af	2,953	3,017	3,392	3,459
Panel B: Dagar i insatsen				
Intensiva				
Arbetsmarknadsutbildning	7,886	7,041	5,177	5,326
Praktik	1,652	2,099	3,534	3,573
SIUS	1,412	1,378	7,344	9,168
Projekt	0,592	0,319	0,788	1,699
Förberedande insatser/FUB	7,685	4,214	5,377	13,367
Arbetsträning	1,065	0,729	4,041	7,933
Rehabiliteringsinsatser	8,095	5,378	16,471	19,075
Upphandlade rehabinsatser	1,042	0,952	1,893	2,617
Språkinsatser	4,647	3,739	8,603	12,949
Mindre intensiva				
Kartläggning och vägledning	19,677	39,560	30,536	16,538
Matchningsinsatser	42,033	43,513	49,812	51,467
Panel C: Dagar i rusta och matcha				
Nivå A	38,562	121,870	1,946	1,208
Nivå B	11,377	8,654	4,351	4,260
Nivå C	2,462	3,370	143,689	17,365

Not: Olika insatser för arbetssökande som randomiserades under perioden september 2020 till juli 2022 baserat på information från registren Ärendefakta och Aktivitetstyper från Arbetsförmedlingens databas Datalagret. Deltagande i rusta och matcha baseras på programbeslut enligt Ärendefakta.

Kostnader för rusta och matcha och andra insatser

I det här avsnittet beräknas kostnaderna för de olika insatser som arbetssökande i rusta och matcha-gruppen och jämförelsegruppen tar del av. För att få en tillräckligt lång uppföljningsperiod studerar vi kostnader för arbetssökande randomiserade under perioden september 2020 till maj 2022. Vi räknar kostnader för alla insatser inom 360 dagar efter randomisering.

Vi inleder med att beräkna kostnaden för deltagande i rusta och matcha. Kolumn 1–4 i Tabell B 3, som redovisar beräkningar för arbetssökande närmare arbetsmarknaden som randomiserats till rusta och matcha, exemplifierar kostnadsberäkningarna. Dagersättningen beräknas i Panel A. Eftersom dessa arbetssökanden står nära arbetsmarknaden är det tänkt att de ska delta i nivå A med en dagersättning på 55 kronor (kolumn 1). Kolumn 2 visar att 52,1 procent också deltar i nivå A och genomsnittligt antal ersatta dagar är 210 (kolumn 3). Eftersom ersättningen endast utgår under vardagar är antalet ersatta dagar lägre än antalet dagar i tjänsten. Här räknar vi också in snabbhetspremien och sätter antalet dagar i rusta och matcha till 264 för arbetssökande med godkänd resultatersättning (motsvarar det antalet ersättningsdagar som Arbetsförmedlingen använder för 12 månader i rusta och matcha). Det ger en kostnad för dagersättning för nivå A på i genomsnitt 6 024 kronor (55*0,521*210). På grund av senare profileringar hamnar ett fåtal personer i andra spår, med andra ersättningsnivåer. För att fånga hela insatskostnaden för personer som randomiserats till rusta och matcha är det viktigt att vi också tar med dessa kostnader. De beräknas på samma sätt som för nivå A och ger en sammanlagd kostnad på 6 819 kronor. Därefter summerar vi till en totalkostnad för dagersättningen.

I Panel B beräknas kostnaden för resultatersättningen. För att fånga godkända resultatersättningar vill vi följa alla arbetssökande i 16 månader.[47] Beloppen för godkänd resultatersättning redovisas i kolumn 1. Som vi har sett är det 52,1 procent av arbetssökande som randomiserats till rusta och matcha som deltar i rusta och matcha nivå A (kolumn 2). Av dessa arbetssökande har leverantörerna fått godkänd resultatersättning för 38,4 procent (kolumn 3). Här tar vi med godkända resultatersättningar inom 16 månader efter randomiseringen. Det ger en kostnad för nivå A på i genomsnitt 4 060 kronor (20 300*0,521*0,384). Kostnader för nivå B och C beräknas på motsvarande sätt och ger en sammanlagd kostnad på 4 544 kronor.

Härnäst beräknas kostnaderna för andra insatser, nämligen kontakter med Arbetsförmedlingen och de elva typerna av insatser som redovisades ovan. De mindre intensiva insatserna matchningsinsatser och kartläggning & vägledning består till stor del av fler kontakter med en arbetsförmedlare vid Arbetsförmedlingen.[48] Kostnaderna för dessa insatser fångas således via kostnaderna för besöks- och distanskontakter och redovisas i Panel C. Från Tabell 4 har vi antalet kontakter. För att beräkna kostnaden behöver vi också styckkostnader. Cheung m.fl. (2023) använde enkäter riktade till

[47] Vi använder 16 månader eftersom resultatersättning utgår efter 4 månaders varaktigt jobb. En gräns på 16 månader fångar därigenom alla varaktiga jobb som skapades under de första 12 månaderna.
[48] Ett undantag är insatsen Karriärvägledning med en kostnad på 1 129 kronor per månad. Kostnaden för denna insats särredovisas i Panel C. Kostnaden fås genom att 1,63% av dagarna i matchningsinsatser utgörs av Karriärvägledning och det ger antal dagar i insatsen.

arbetsförmedlare för att beräkna tidsåtgången för ett besöksmöte till 68 minuter, vilket innefattar tid för förberedelser före mötet, själva mötet och efterarbete. Denna tidsåtgång fångar också tidsåtgången för distansmöten för personer längre från arbetsmarknaden (randomiseringszon Z4) på ett bra sätt. För personer närmare arbetsmarknaden, i zon Z1, ges också så kallade personliga distansmöten (PDM) som tar kortare tid. Tidmätningar från PDM visar att ett möte i genomsnitt är 12,5 minuter långt med efterarbete på i genomsnitt 11,5 minuter (utan något förarbete eftersom de arbetssökande själva ringer in och hamnar i en kö). Vi beräknar kostnader utifrån antagandet att hälften av distanskontakterna i zon Z1 är PDM-möten (24 minuter) och hälften är längre distansmöten (68 minuter).[49] Det ger en genomsnittlig tid för distansmöten i zon Z1 på 46 minuter.

Med en timkostnad[50] för en arbetsförmedlare på 656 kronor och en genomsnittlig tidsåtgång på 68 minuter motsvarade det en kostnad på 743 kronor per besöksmöte. Motsvarande beräkningar ger en kostnad på 743 kronor per distansmöte i zon Z4 och 503 kronor i genomsnitt per distansmöte i zon Z1. Tillsammans med antalet kontakter ger det en kostnad för respektive typ av kontakt. För de arbetssökande som randomiserats till rusta och matcha i zon Z1 ger det exempelvis en totalkostnad för distansmöten på 1 517 kronor (3,0 möten med genomsnittlig styckkostnad på 503 kronor). Tillsammans med kostnaden för besöksmöten ger det en totalkostnad för alla kontakter med en handläggare på Arbetsförmedlingen.

För att beräkna kostnaden för de mer intensiva insatserna använder vi information från Arbetsförmedlingens ekonomisystem (Stella) för åren 2020 till 2023. Det ger oss information om totalkostnad för respektive insats och antalet deltagarmånader. Nedan lägger vi också till en kostnad för programbesluten (arbetstid för en handläggare). Det ger en styckkostnad per månad i respektive insats. Det ger oss månadskostnader på 13 179 kr för arbetsmarknadsutbildning, 1 796 kr för SIUS och projekt, 6 365 kr för Förberedande insatser/FUB och 2 435 kr för språkinsatser. Då återstår kostnader för arbetsträning, rehabiliteringsinsatser och praktik. Arbetsträning består av de separata insatserna Arbetsträning (3 072 kr) och Förstärkt arbetsträning (5 943 kr). Eftersom arbetsträning utgör 47,4 procent och förstärkt arbetsträning resterande 52,6 procent för personer i vårt analysurval blir det en genomsnittlig kostnad på 4 583 kr för arbetsträning. Liknande beräkningar ger en månadskostnad för praktikinsatser på 15 kr men vi bortser från denna försumbara kostnad.[51] Kostnaden för ej upphandlade rehabiliteringskostnader fångas via kostnaden för kontakter med förmedlare vid

[49] Notera att detta antagande inte påverkar skillnaden mellan grupperna då de har ungefär lika många kontakter.
[50] För att översätta arbetsförmedlarnas arbetstid till en kostnad i kronor används en antagen genomsnittslön på 32 700 kr per månad, ett lönekostnadspåslag på 47,10% (inklusive arbetsgivaravgifter, avtalspension och försäkringar), en kostnad för så kallad gemensam overhead på 37% samt att arbetstiden inklusive semester är 252 dagar per år (vilket gäller för 2020) varav 33,9 dagar är semester med ett semestertillägg på 0,44 % av månadslönen. Vidare antar vi att arbetsförmedlarna kan lägga 70% av sin arbetstid på kärnverksamheten (dvs. att ge stöd till arbetssökande) medan resterande 30% går åt till att ta del av information, personalmöten, nödvändig kompetensutveckling m.m. (Ekonomistyrningsverket, 2005). Sammantaget ger detta en timkostnad på 656 kr som multipliceras med den uppskattade arbetstiden ovan.
[51] Praktikinsatser utgörs till 99,3% av Arbetspraktik med en kostnad på 0 kr (om man bortser från beslutskostnaden) och till 0,7% av intensiv praktik med en månadskostnad på 2 307 kr.

Arbetsförmedlingen. Upphandlade rehabiliteringsinsatser inkluderar introduktion till arbete (INAB) och andra upphandlade tjänster.

Dessa månadskostnader för de intensiva insatserna redovisas i kolumn 1 i Panel D. Tillsammans med uppgifter om antalet dagar i respektive intensiv insats från Tabell B 2 ger det en totalkostnad för respektive typ av insats (kolumn 4). Exempelvis deltar arbetssökande i rusta och matcha-gruppen i genomsnitt 7,0 dagar i arbetsmarknadsutbildning. Med en månadskostnad på 13 179 kronor ger det en totalkostnad på 3 092 kronor (13 179*7,0/30). Dessa kostnader summeras sedan till en totalkostnad för alla intensiva insatser (4 670 kronor) för arbetssökande som randomiserats till rusta och matcha.

Vi tar också hänsyn till kostnaden för programbesluten i form av arbetstid för en handläggare. Det gäller både för beslut om deltagande i rusta och matcha samt för de andra intensiva insatserna från Arbetsförmedlingen. Från Arbetsförmedlingen har vi följande genomsnittliga tidsåtgång för programbeslut: rusta och matcha (1,5 timmar), Karriärvägledning (1,5 timmar), Arbetsmarknadsutbildning (6 timmar), Praktik (1 timmar), Förberedande insatser (1 timmar), Arbetsträning (2,25 timmar), Projekt (0 timmar), Språkinsatser (4,2 timmar). Tidsåtgången för upphandlade rehabiliteringsinsatser och SIUS är jämförbar med tiden för förberedande insatser (dvs. 1 timme). Tidsåtgången för kartläggning, matchningsinsatser och andra rehabiliteringsinsatser sätter vi till 0,2 timmar. När handläggarna gör avsteg från bedömningsstödets bedömning om rusta och matcha måste de redovisa en orsak till detta beslut. Tidsåtgången för detta beslut är 1 timme. Med hjälp av dessa timantal, timkostnaden för en handläggare enligt ovan och antalet insatser inom 12 månader beräknar vi en totalkostnad för programbeslut (redovisas i Panel C i Tabell 4).

Eftersom vissa arbetssökande i jämförelsegruppen också deltar i rusta och matcha beräknar vi kostnaden för rusta och matcha samt kostnader för andra insatser på motsvarande sätt för jämförelsegruppen i kolumnerna 5–7 i Tabell B 3. Tabell B 4 redovisar samma beräkningar för grupperna som står längre från arbetsmarknaden (zon Z4).

De totala kostnaderna per arbetssökargrupp redovisas i Tabell 4 (i avsnitt 5).

Tabell B 3 Kostnader för insatser för Arbetssökande nära arbetsmarknaden (zon Z1), inom 12 månader från randomisering

	Rusta & matcha				Jämförelsegrupp		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	Dag-ersättning	Andel deltagare	Ersatta dagar per deltagare	Kostnad per random-iserad	Andel deltagare	Ersatta dagar per deltagare	Kostnad per random-iserad
Panel A: Dagersättning och snabbhetspremie							
Nivå A	55	0,521	210	6 024	0,205	170	1 918
Nivå B	68,5	0,053	142	518	0,069	147	695
Nivå C	90	0,020	151	276	0,015	141	195
Totalt				6 819			2 807
	Ersättning	Andel deltagare	Andel resultat	Kostnad per random-iserad	Andel deltagare	Andel resultat	Kostnad per random-iserad
Panel B: Resultatersättning							
Nivå A	20 300	0,521	0,384	4 060	0,205	0,278	1 157
Nivå B	28 700	0,053	0,199	303	0,069	0,212	420
Nivå C	38 000	0,020	0,233	180	0,015	0,214	125
Totalt				4 544			1 702
	Kostnad per kontakt		Antal kontakter	Kostnad per random-iserad		Antal kontakter	Kostnad per random-iserad
Panel C: Kontakter och ej intensiva insatser							
Besökskontakter	743		0,106	78		0,122	91
Distanskontakter	503		3,017	1 517		2,953	1 485
Karriärvägledning				27			26
Totalt				1 622			1 602
	Kostnad per 30 dagar		Dagar i insatsen	Kostnad per random-iserad		Dagar i insatsen	Kostnad per random-iserad
Panel D: Mer intensiva insatser							
Arbetsmarknadsutb,	13 179		7,041	3 093		7,886	3 464
SIUS och projekt	1 796		1,697	102		2,004	120
Förbered, insatser	6 365		4,214	894		7,685	1 630
Arbetsträning	4 583		0,729	111		1,065	163
Upphandlad rehab	5 257		0,952	167		1,042	183
Språkinsatser	2 435		3,739	303		4,647	377
Totalt				4 670			5 937

Not: Tabellen redovisar kostnadsberäkningar för arbetssökande randomiserade under perioden september 2020 till juli 2022 för olika typer av insatser med detaljer i texten.

Tabell B 4 Kostnader för insatser för Arbetssökande långt från arbetsmarknaden (zon Z4), inom 12 månader från randomisering

	Rusta & matcha				Jämförelsegrupp		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	Dag-ersättning	Andel deltagare	Ersatta dagar per deltagare	Kostnad per random-iserad	Andel deltagare	Ersatta dagar per deltagare	Kostnad per random-iserad
Panel A: Dagersättning och snabbhetspremie							
Nivå A	55	0,011	138	87	0,008	132	58
Nivå B	68,5	0,026	139	247	0,026	138	247
Nivå C	90	0,558	207	10 395	0,099	148	1 314
Totalt				10 726			1 619
	Ersättning	Andel deltagare	Andel resultat	Kostnad per random-iserad	Andel deltagare	Andel resultat	Kostnad per random-iserad
Panel B: Resultatersättning							
Nivå A	20 300	0,011	0,137	32	0,008	0,200	32
Nivå B	28 700	0,026	0,138	101	0,026	0,156	117
Nivå C	38 000	0,558	0,225	4 778	0,099	0,174	655
Totalt				4 912			804
	Kostnad per kontakt		Antal kontakter	Kostnad per random-iserad		Antal kontakter	Kostnad per random-iserad
Panel C: Kontakter och ej intensiva insatser							
Besökskontakter	743		0,325	241		0,379	281
Distanskontakter	743		3,392	2 522		3,459	2 572
Karriärvägledning				31			32
Totalt				2 793			2 885
	Kostnad per 30 dagar		Dagar i insatsen	Kostnad per random-iserad		Dagar i insatsen	Kostnad per random-iserad
Panel D: Mer intensiva insatser							
Arbetsmarknadsutb,	13 179		5,177	2 275		5,326	2340
SIUS och projekt	1 796		8,132	487		10,867	651
Förbered, insatser	6 365		5,377	1 141		13,367	2 836
Arbetsträning	4 583		4,041	617		7,933	1 212
Upphandlad rehab	5 257		1,893	332		2,617	459
Språkinsatser	2 435		8,603	698		12,945	1 051
Totalt				5 549			8 548

Not: Tabellen redovisar kostnadsberäkningar för arbetssökande randomiserade under perioden september 2020 till juli 2022 för olika typer av insatser med detaljer i texten.